

מזכירות הממשלה

החלטה מספר 3474 של הממשלה מיום 09.11.2025.

3474. פיתוח וחיזוק באר שבע כעיר הליבה של מטרופולין הדרום ותיקון החלטת ממשלה

מ ח ל י ט י ם, במטרה להאיץ ולקדם את פיתוח הנגב כולו, בדגש על פיתוח העיר באר שבע כעיר הליבה של מטרופולין באר שבע ובהמשך להחלטות הממשלה מס' 2025 מיום 23.09.2014, מס' 775 מיום 26.11.2015, מס' 625 מיום 14.11.2021 ומס' 435 מיום 02.04.2023 (להלן – החלטה 435):

פרק א': מבוא

1. לאשר תוכנית לשנים 2025-2027 לפיתוח באר שבע כעיר הליבה של מטרופולין באר שבע ולקידום הפיתוח של נפת באר שבע.
2. מטרות התוכנית ומדדי הצלחה:
 - א. צמיחה כלכלית של העיר באר שבע, בדגש על רובע החדשנות בעיר באר שבע וחיזוק האקו-סיסטם צבא-אקדמיה-כלכלה, ושל נפת באר שבע.
 - מדדי הצלחה: שיעור משרות בשכר גבוה במטרופולין, שיעור חברות חדשות בבאר שבע, הכנסה ברוטו למשק בית במטרופולין, שיעור המועסקים בבאר שבע מתוך נפת באר שבע.
 - ב. פיתוח ושיפור נגישות ותשתיות תחבורה ציבורית לבאר שבע ובעיר עצמה, כעיר הליבה של המטרופולין.
 - מדדי הצלחה: נגישות תחבורה ציבורית גבוהה בעיר ובהגעה אליה ותשתיות מותאמות ליעדי גידול האוכלוסייה ומעבר קריות התקשוב והמודיעין לבאר שבע ובסמוך לה.
 - ג. חיזוק החינוך הטכנולוגי וההון האנושי בבאר שבע תוך יצירת שיתופי פעולה עם היחידות הטכנולוגיות של צה"ל הממוקמות בנפה לצורך שיפור חוויות הלמידה, ההישגים וחיבור היחידות לקהילה.
 - מדדי הצלחה: שיפור בהישגים במקצועות הטכנולוגיים בבאר שבע, עליית אחוז המשרתים בתפקידים טכנולוגיים בצה"ל מבאר שבע, עלייה בהיקף העובדים במקצועות ההייטק בעיר באר שבע.
 - ד. שיפור איכות החיים והביטחון האישי בבאר שבע כעיר הליבה של המטרופולין.
 - מדדי הצלחה: הגדלת היצע תרבות ופנאי, ירידה בהיקף הפשיעה, עלייה באשכול החברתי-כלכלי.
 - ה. צמיחה דמוגרפית של באר שבע כעיר הליבה של המטרופולין.
 - ו. מדדי הצלחה: יעד אוכלוסייה לעיר באר שבע לשנת 2050 של כ-400,000 תושבים.

3. א. לקבוע כי יעדי שיווק לעיר באר שבע לא יפחתו מכ-2,500 יח"ד בשנת 2025 וכ-5,000 יח"ד, בכל שנה, מיתרת

שנות התוכנית.

ב. יעדי השיווק יימדדו באמצעות שיווקי מקרקעין של רשות מקרקעי ישראל ומשרד הבינוי והשיכון וכן באמצעות מתן היתרי בנייה להתחדשות עירונית ולבנייה בקרקע פרטית.

ג. הקצאת תקציב בסעיפים המפורטים להלן, מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, יותנה בעמידה ביעדים שפורטו בסעיף 3(א). להלן הסעיפים: 12 (50% מהתקציב מהמקור המפורט בסעיף 60(א)), 27, 48 (מהתקציב לשנת 2027 בלבד), 51(ד), 53, 55 ו-56.

ד. על אף האמור, ככל שהרשות המקומית לא תעמוד ביעדים שפורטו בסעיף א' בשל נסיבות שאינן תלויות בה, ובפרט בשל אי עמידה כתוצאה מאי אישור תוכנית סטטוטורית (תב"ע או תמ"ל), שלא בשל התנגדות או עיכובים מצד הרשות המקומית, בשל עיכוב משמעותי בסגירת המכרז על ידי רשות מקרקעי ישראל או בשל החלטה חד צדדית של המדינה לשווק פחות יח"ד או כתוצאה מכך שהשיווק נכשל, יראו את הרשות כמי שעמדה ביעדים שנקבעו בסעיף א'.

ה. לרשום את הודעת עיריית באר שבע כי היא מתחייבת לפעול על מנת לעמוד ביעדים שנקבעו בסעיף א' ובפרט לגבי מתן היתרי בנייה, זאת בשיתוף פעולה מלא עם מוסדות התכנון לעניין אישור תוכניות סטטוטוריות (תב"ע או תמ"ל) הנוגעות לשיוקים בתחומי הרשות וכן בשיוקים של רשות מקרקעי ישראל ומשרד הבינוי ושיכון בתחום הרשות.

ו. לצורך כך, תוקם ועדת בחינה לעמידה ביעדים שנתיים כמפורט בסעיף א' לעיל והקצאת התקציבים המותנים כמפורט בסעיף ג' לעיל, בהשתתפות נציגי משרד ראש הממשלה, משרד האוצר ומשרד הבינוי והשיכון. נציג עיריית באר שבע יוזמן לדיוני הוועדה על מנת להשמיע את עמדת הרשות באשר לעמידה ביעדים. יובהר כי ככל שהוועדה תתרשם כי העיכובים בתכנון או בחתימה על הסכם הגג אינם באשמת העירייה או נעשו על ידיה מטעמים מוצדקים וענייניים, יראו ברשות כעומדת ביעדים האמורים בסעיף א'. ז. להורות למשרד הבינוי והשיכון לפעול אל מול עיריית באר שבע לטובת גיבוש הסכם גג במהלך שנת 2026 שיאפשר עמידה ביעדים האמורים בסעיף א' תוך מתן מענה לצורכי פיתוח העיר כתוצאה מגידול משמעותי זה והכול בהתאם להחלטות מועצת מקרקעי ישראל.

ח. למען הסר ספק, פתיחת מכרז מקרקעין ולא ביצוע בעסקה במקרקעין בפועל לעניין זה משמעו שיווק.

4. הגדרות

א. "מטרופולין באר שבע" – כהגדרתו בקובץ היישובים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 2023. יישובי המטרופולין (לפי סדר הא"ב): אום בטין, אל סייד, אשל הנשיא, באר שבע, בטחה, בית קמה, ברוש, גבעות בר, גילת, דביר, חורה, חצרים, כרמים, להב, להבים, לקיה, מיתר, מסלול, משמר הנגב, נבטים, עומר, פדויים, פטיש, קמה (אזור תעשייה חקלאית), רהט, רנן, שגב-שלום, שובל, שומריה, תאשור, תדהר, תל שבע, תפרח ותרבין א-צאנע (יישוב).

ב. "רובע החדשנות" – אזור במרכז העיר באר שבע, הפרוש על פני שטח של 2,650 דונם, המתוחם במפה המצורפת כנספח א' להחלטה זו, ומתבסס על מוסדות עוגן מרכזיים ובהם אוניברסיטת בן גוריון, המרכז הרפואי-אוניברסיטאי סורוקה, פארק התעשיות גב-ים, קריית התקשוב הנמצאת בתהליך הקמה ותחנת רכבת ישראל.

5. בהתאם לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (להלן: "החוק") בנושא אזורי עדיפות לאומית, נפת באר שבע, כהגדרתה על-ידי משרד הפנים, והעיר באר שבע יוגדרו כבעלות עדיפות לאומית לשנים 2025-2027.

א. להלן סעיפי עדיפות לאומית הנוגעים לנפת באר שבע: 13, 15, 20, 37(א)-(ג), 37(ה)-(ו), 38, 39.

- ב. להלן סעיפי עדיפות לאומית הנוגעים לעיר באר שבע: 10, 12, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 34, 35, 36, 37(ד), 37(ז)-(ט), 40, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49.
- ג. לעניין סעיפי פרק תחבורה, חלק מהפרויקטים הם בתחום העיר באר שבע, חלקם בתחום העיר באר שבע ומחוצה לה וחלקם עניינם רכבות מהירות שמובילות אל העיר באר שבע.
- ד. בנוסף, נכללים במסגרת החלטה זו כלי סיוע הממוקדים בעיר באר שבע, ובפרט ברובע החדשנות בעיר, הנסמכים על שיקולים מקצועיים הנוגעים לתרומתם הייחודית לפיתוח באר שבע, כמפורט בסעיפים אלה: 6, 7, 8, 9, 11 ו-43. כמו כן, נכללות במסגרת ההחלטה מספר הטבות המיועדות לאוכלוסיית משרתי הקבע שיעברו דרומה מתוך שיקולים מקצועיים ובמטרה לעודד את משרתי הקבע להעתיק גם את מקום מגוריהם דרומה, כמפורט בסעיפים אלה: 32, 33.

פרק ב': צמיחה כלכלית

6. **מנהלת רובע החדשנות:** להנחות את משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי לתמוך בעיריית באר שבע, באמצעות מנהלת רובע החדשנות, בפיתוח רובע החדשנות בסך של 18 מלש"ח, בפריסה שווה בין השנים 2025-2027, בהקמת תשתיות, פיתוח ושיפוץ המרחבים הציבוריים, הצטיידות, כוח אדם, שיווק ופרסום, עידוד יוזמות תרבות ופיתוח וכיוצ"ב, בהתאם לתוכנית עבודה שתוגש על-ידי העירייה ותאושר בוועדת התמיכות המשרדית. לצורך יישום סעיף זה יוקצו 18 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2025-2027 מהמקורות הבאים: 10 מיליון ש"ח יוקצו מתקציב משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי בפריסה שווה בין השנים 2025-2027 ו-8 מיליון ש"ח יוקצו מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, בפריסה שווה בין השנים 2025-2027.
7. **פיתוח חדשנות:** לרשום את הודעות הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית (להלן: "רשות החדשנות") כי תפעל מול קהילות היזמים, קהילות החדשנות, מרכזי החדשנות, גופי המו"פ, מכוני המחקר והתשתיות להרצת פיילוטס וניסויים כדי לעודד הקמה וצמיחה של חברות הזנק ולהגדיל את מספר משרות ההייטק, על בסיס יתרונות יחסיים אזוריים, על מנת להגדיל את הנגישות של חוקרים, יזמים וחברות למסלולי ההטבות המופעלים על ידי רשות החדשנות. פעילות רשות החדשנות כאמור בסעיף זה תבוצע בהתאם להוראות החוק לעידוד מחקר, פיתוח וחדשנות טכנולוגית בתעשייה, התשמ"ד-1984 (להלן: "חוק החדשנות"), סמכויותיה והאמצעים העומדים לרשותה ומבלי לפגוע בסמכויות האורגנים שלה. לצורך כך יקצה משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי סך של 5 מלש"ח מתקציבו לפעילות רשות החדשנות כאמור בפריסה שווה בין השנים 2025-2027. בנוסף, לרשום את הודעת רשות החדשנות כי לצורך כך תקצה סך של 5 מלש"ח מתקציבה בפריסה שווה בין השנים 2026-2027 וכפוף לכך יוקצה סך של 2.5 מלש"ח מתוך המקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן בפריסה שווה בין השנים 2026-2027.

8. **הרחבת פעילות של תעשיות ביטחוניות ברובע החדשנות:**

- א. כחלק מהמאמצים לקידום הפיתוח הכלכלי ברובע החדשנות, להנחות את מנכ"לית משרד ראש הממשלה להקים ועדה בין-משרדית בהובלה משותפת עם מנכ"ל משרד הביטחון, או מי מטעמם, לגיבוש מתווה להרחבה של הפעילות הכלכלית של התעשיות הביטחוניות והחברות העוסקות בפעילות דואלית ביטחונית-אזרחית בבאר שבע, בדגש על חברות בינוניות וקטנות. לוועדה תוזמן נציגות של משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי, משרד האוצר, מנהל תכנון, רשות החדשנות, עיריית באר שבע וגורמים נוספים רלוונטיים. הוועדה תמפה את הפוטנציאל הקיים, תבחן צרכים ותזהה חסמים. על הוועדה לגבש ולאשר

מתווה ותוכנית עבודה מפורטת בתוך 90 יום ממועד החלטה זו. אישור התוכנית בידי הוועדה יתקבל בנוכחות של לפחות שלושה מתוך חברי הוועדה הממשלתיים שצוינו לעיל. לצורך מימוש תוכנית העבודה, ככל שתאושר, יוקצה סך של 10 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2027, מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן.

ב. למען הסר ספק, ככל שהוועדה לא תתכנס או שלא תגובש הסכמה בין הצדדים בנוגע לתוכנית ולמתווה התקציבי, בתוך פרק הזמן שנקבע לעיל, יוסב התקציב האמור, כולו או חלקו, לשם מימון כלי סיוע בפרק הצמיחה הכלכלית, כפי שייקבע על-ידי משרד ראש הממשלה ומשרד האוצר.

9. מרכז מו"פ דואלי יישומי:

א. להטיל על משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי, בשיתוף משרד ראש הממשלה, משרד האוצר, רשות החדשנות, המועצה להשכלה גבוהה (מלי"ג), הוועדה לתכנון ותקצוב של המועצה להשכלה גבוהה (ות"ת), מפא"ת, היחידות הטכנולוגיות העוברות דרומה ונציגי מערכת הביטחון, לפעול לקידום פיתוח מחקר יישומי דואלי (בעל יישומים מסחריים וביטחוניים/צבאיים). הנ"ל יבוצע באמצעות הקצאת תקציב ייעודי למחקרים יישומיים בתחומים דואליים, בשיתוף אוניברסיטת בן גוריון והמוסדות האקדמיים בנגב, כחלק מהרחבת התשתית האקדמית, המדעית והטכנולוגית באזור, מתוך מטרה לעודד מצוינות מחקרית, ליצור תשתית לידע חדשני ולחזק את שיתופי הפעולה בין האקדמיה, התעשייה ומערכת הביטחון. שלב זה נועד להניח את התשתית המדעית והארגונית אשר תשמש בהמשך בסיס לבחינת הקמת מרכז ייעודי למחקר ופיתוח, וליצור תשתית ידע מחקרי מגוונת ורחבה בתחומים בעלי פוטנציאל מסחרי, כלכלי וביטחוני.

ב. להקים צוות בין-משרדי בראשות משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי, ובהשתתפות נציגי הגופים המפורטים בסעיף א' לעיל, אשר יגבש בתוך 120 ימים ממועד קבלת החלטה זו את המודל להקמת מרכז מחקר ופיתוח (מו"פ) דואלי יישומי במרחב רובע החדשנות בבאר שבע. המרכז יפעל בשיתוף פעולה הדוק בין המוסדות האקדמיים, מפא"ת, התעשייה, היחידות הצבאיות והטכנולוגיות, וכן עם רשויות ומשרדי ממשלה נוספים הפועלים במרחב. המרכז יתמקד בקידום מחקרים ופיתוחים יישומיים בשלב טרום-מוצרי בתחומים בעלי יישומים דואליים, אשר יש בהם כדי להוות בסיס לפוטנציאל כלכלי, טכנולוגי וביטחוני משמעותי, ותוך תרומה ישירה לביטחון הלאומי של מדינת ישראל. מובהר כי אין בהשתתפות המפא"ת כאמור בסעיפים א' וב' כדי לפגוע בעצמאותו.

ג. יובהר כי תקציב הסעיף יועבר רק לטובת האמור בסעיפים א' וב' ולא יועבר תקציב אחר לטובת המוסדות האקדמיים שמצוינים בסעיפים אלו.

ד. סך התקציב בסעיף זה יעמוד על סך של 23 מיליון ש"ח בהתאם לחלוקה הבאה: עבור יישום סעיף א', משרד הביטחון יקצה סך של 5 מלש"ח מתקציבו בפריסה שווה על פני השנים 2026-2028; עבור יישום סעיף ב', משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי יקצה מתקציבו סך של 3 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2027-2028; סך של 15 מלש"ח יוקצה למשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי מהמקור המצוין בסעיף 60(א) שלהלן בהתאם לחלוקה הבאה: 5 מלש"ח עבור סעיף א' בפריסה שווה בין השנים 2026-2028 ו-10 מלש"ח עבור סעיף ב' בפריסה שווה בין השנים 2027-2028. ככל שיישארו יתרות תקציביות בסעיף ב', הרי שהן יועברו למימוש סעיף א' בהסכמת משרד האוצר.

10. **פיתוח כלכלי:** לצורך קידום תשתיות מחוללות צמיחה, משרד הפנים יקצה לעיריית באר שבע סך של 20 מיליון ש"ח וכן יוקצה סך של 5 מיליון ש"ח מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, בפריסה שווה בין השנים 2027-2025, לשם מימון פרויקטים כלכליים כפוף לסמכויות העירייה על פי דין, אשר יגדילו את הכנסות העירייה או

יקטינו את הוצאותיה, לרבות מימון תהליכי תכנון של פרויקטים כאמור. אישור הקצאת התקציב לכל פרויקט ייעשה תוך התייחסות למנגנוני תכנון, ביצוע ובקרה, לרבות דרכי הגשת הפרויקטים על ידי העירייה.

11. מעבדת Cyber AI לאומית:

א. להנחות את מערך הסייבר הלאומי להקים ולהוביל בעיר באר שבע מעבדת Cyber AI לאומית, שתהווה מוקד של שיתופי פעולה בתחומי התעשייה, המעבדות הלאומיות, המחקר, האקדמיה, הביטחון והממשל, ותקיים שיתופי פעולה בינלאומיים; כמו כן, במסגרת המעבדה יוקם סימולטור סייבר לאומי.

ב. לטובת פרויקט זה, מערך הסייבר הלאומי יגבש תוכנית עבודה להקמה והפעלה של המעבדה בתוך 90 יום מקבלת החלטה זו.

ג. לצורך יישום סעיף זה יוקצה סך של 10 מלש"ח מהמקורות הבאים: סך של 5 מיליון ש"ח יוקצה מתקציב מערך הסייבר הלאומי וסך של 5 מיליון ש"ח יוקצה מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, כל אלה בפריסה שווה על פני השנים 2026-2027.

12. מיומנויות תעסוקתיות: להנחות את משרד העבודה לפעול להנגשת עולמות התעסוקה ולשיפור המיומנויות התעסוקתיות של תושבי באר שבע בשנים 2026-2027 באופן הבא:

א. לפעול להכשרת הון אנושי מיומן באמצעות המכללות הטכנולוגיות המפוקחות והמתקצבות על-ידי מה"ט – המכון הממשלתי להכשרה בטכנולוגיה ומדע במשרד העבודה, לרבות תוך שיתוף עם מעסיקים, גופים ביטחוניים, גופי אקדמיה וכיוצ"ב, כמו גם באמצעות העמדת תקציבי הצטיידות, מלגות וכלים נוספים ככל שיידרשו. התקצוב ייעשה למכללות המפוקחות והמתקצבות בבאר שבע באופן יחסי למספר התלמידים ולמגוון מגמות הלימוד.

ב. להפעיל תוכנית לחוסן ושיקום תעסוקתי לאוכלוסייה שכושר עבודתה נפגע ולשימור תעסוקתי לאוכלוסייה בעלת פוטנציאל היפגעות תעסוקתית (כדוגמת עובדים המתמודדים עם PTSD בעקבות המלחמה) אשר תכלול מענים משלימים – ליווי לפרט, ליווי מעסיקים וכן ליווי והנחיית צוותים רפואיים שיקומיים ותעסוקתיים לצורך הקניה והטמעה של ידע וכלים לשימור ושיקום תעסוקתי מיטבי.

ג. לצורך יישום סעיפים אלה, יקצה משרד העבודה סך של 10 מיליון ש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2026-2027 וכן יוקצה למשרד העבודה סך של 20 מיליון ש"ח מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, בפריסה שווה על פני השנים 2026-2027.

13. פיתוח כלכלי – סל השקעות:

א. במטרה לקדם צמיחה כלכלית וחדשנות בין-לאומית בנפת באר שבע ולמנף השקעות ותקציבים קיימים במרחב הנפה, להטיל על משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי לתקצב פרויקטים כלכליים בעלי ראייה אזורית רחבה בדגש על רובע החדשנות בבאר שבע (להלן: "הפרויקטים").

ב. לצורך כך, תוקם ועדת היגוי להשקעות בפיתוח כלכלי בראשות מנכ"ל משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי ובהשתתפות נציגי משרד ראש הממשלה, משרד האוצר ונציגים נוספים באישור הגורמים הממשלתיים בוועדה, בין השאר נציגי רשויות מקומיות רלוונטיות (להלן: "ועדת ההיגוי").

ג. ועדת ההיגוי תגבש בתוך 90 ימים ממועד קבלת החלטה זו קווים מנחים לתקצוב הפרויקטים, אמות מידה, מודל הפעלה וכן מנגנוני מעקב ודיווח.

ד. לצורך יישום סעיף זה, יוקצו 18 מלש"ח, בפריסה שווה בין השנים 2026-2027, מהמקורות הבאים: 3 מיליון ש"ח יוקצו מתקציב משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי ו-15 מיליון ש"ח יוקצו מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, בפריסה שווה בין השנים 2026-2027.

14. **העיר העתיקה כמוקד משיכה כלכלי ותיירותי:** להנחות את משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי להקצות לעיריית באר שבע 25 מיליון ש"ח לטובת בינוי, שיפוץ ופעילות בעיר העתיקה בבאר שבע. לצורך כך יקצה משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי מתקציבו 4 מלש"ח בשנת 2026 וכן יוקצו למשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי סך של 21 מיליון ש"ח, בפריסה שווה על פני השנים 2026-2027 מהמקור האמור בסעיף 60(א) שלהלן.

15. **תוכנית עמיתי קיימות וחדשנות בנפת באר שבע:** להנחות את המשרד להגנת הסביבה להקים תוכנית הכשרה והשמה בנפת באר שבע בנושא קיימות וחדשנות לבוגרי תארים מחקרניים מתקדמים (תואר שני ומעלה) על מנת שאלו ישמשו עמיתי קיימות וחדשנות בארגונים מובילים בנפת באר שבע ויובילו פרויקטים שיתרמו לפיתוח קיימות וחדשנות בת קיימא. לצורך כך יוקצה למשרד להגנת הסביבה סך של 3 מיליון ש"ח בשנת 2026 מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן.

16. **היערכות להעברת פסולת למתקן השבת אנרגיה:** על מנת לתמוך במעבר של עיריית באר שבע מהטמנת פסולת להשבת אנרגיה במתקן מתקדם שיקום בנאות חובב, יוקצה למשרד להגנת הסביבה סך של עד 54 מיליון ש"ח שיוקצו לעיריית באר שבע מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן. התמיכה תינתן לצורך שיפור המחזור והפרדת הפסולת וצמצום ההטמנה בהתאם לתוכנית שתוגש על ידי העירייה ותאושר על ידי המשרד להגנת הסביבה ומשרד האוצר, זאת בפריסה הבאה: 3 מיליון ש"ח בשנת 2025, 17 מיליון ש"ח בכל אחת מהשנים 2026-2028 וכפוף לעמידה באבני דרך בהתקדמות מתקן ההשבה שייקבעו במסגרת התוכנית כאמור.

17. **מענקים לייזמי מלונאות:** להנחות את משרד התיירות להקצות 3 מיליון ש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2026-2027 לטובת מתן מענקים לפי החוק לעידוד השקעות הון, תשי"ט-1959 במסלול היתר בנייה בשיעור 20% בעיר באר שבע, הכול בהתאם וכפוף לנוהלי המשרד לעניין זה. ככל שהתקציב המוקצה בסעיף זה לא ינוצל בין השנים 2026-2027, הוא יוקצה למתן מענקים לפי החוק לעידוד השקעות הון, תשי"ט-1959, בהתאם וכפוף לנוהלי המשרד התקפים באותה עת.

18. **הרחבת אזור תעשייה "עמק שרה" בבאר שבע:**

א. בהמשך להחלטות הממשלה מס' 704(בדו/2) מיום 30.6.2023 ומס' 2457(בדו/7) מיום 22.11.2024 ומתוך הכרה בצורך לפנות את ההתיישבות הבלתי מוסדרת באזור משולש כלא באר-שבע משיקולים ביטחוניים וכדי לממש ולהרחיב את אזור התעשייה עמק שרה כמוקד צמיחה כלכלי, לרשום את הודעת הרשות לפיתוח והתיישבות הבדואים בנגב (להלן: "רשות הבדואים") כי תהליך הסדרת התיישבות האוכלוסייה הבדואית באזור משולש כלא באר-שבע נמצא בעיצומו בשלושה אזורי פתרון מיועדים (להלן: "אזורי הפתרון"):

1. שכונת רובע מערב, ביישוב שגב שלום;
2. שכונת נחל צאן, ביישוב שגב שלום;
3. שכונה צפונית, ביישוב ואדי אל-נעם.

ב. בהתאם לסעיף 1(ג) להחלטת הממשלה מס' 704 מיום 30.06.2023, להורות לרשות הבדואים, מנהלת דרום לתיאום האכיפה של דיני המקרקעין, רשות מקרקעי ישראל, בכלל זה החטיבה לשמירה על הקרקע, היחידה הארצית לפיקוח בשטחים הפתוחים (להלן – הסיירת הירוקה) והרשות לאכיפה במקרקעין לתת עדיפות בתוכניות העבודה לאזור משולש כלא באר-שבע.

פרק ג: חינוך והון אנושי

19. קידום הישגים ומצוינות, חיזוק מקצועות ה-STEM ותקצוב מרכז טכנולוגי רשותי בעיר באר שבע: להנחות את משרד החינוך לתקצב, לפתח ולהפעיל מגוון פעילויות חינוכיות לשנות הלימודים תשפ"ו-תשפ"ח במוסדות החינוך וכן תכנים, כלים ותוכניות פדגוגיות במוסדות החינוך למטרת קידום הישגים ומצוינות ברשות בתחומי האומנויות, המדעים ותוכנית האקדמיזציה. בכלל זה פיתוח והפעלת מגוון תוכניות, כלים ותוכניות פדגוגיות לטובת תגבור וחיזוק בית ספר למדעים, אומנויות וסייבר. כמו כן, להקצות תקציבים עבור פעילויות ותוכניות בית ספריות לשנות הלימודים תשפ"ו-תשפ"ח לשם הפעלת מסלולים דיפרנציאליים שייעודם שיפור הבגרויות האיכותיות במקצועות ה-STEM. בתוך כך, להקצות משאבים ייעודיים לטובת קבוצות ייחודיות לבנות שתתגברנה את לימודי ה-STEM כמקצועות בחירה. בנוסף, להנחות את משרד החינוך לתקצב את המרכז הטכנולוגי בעיר עבור הפעלה ותחזוקה שוטפת, בהתאם לקריטריונים שיקבע המשרד. לצורך יישום סעיף זה יוקצה סך של 37.05 מלש"ח, מהמקורות הבאים: סך של 14.10 מיליון ש"ח יוקצה מתקציב משרד החינוך, בפריסה שווה על פני השנים 2025-2027, וסך של 22.95 מיליון ש"ח יוקצה מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, על פי החלוקה הבאה: 6.65 מלש"ח בשנת 2025, 9.4 מלש"ח בשנת 2026 ו-6.9 בשנת 2027.

20. הכשרת צוותי חינוך בנפת באר שבע: להנחות את משרד החינוך לתקצב תוכניות להכשרות לתארים מתקדמים, מסלולי הסבה והכשרה למקצועות ה-STEM, לרבות מקצועות מדעים, טכנולוגיה וסייבר בנפת באר שבע. לצורך יישום סעיף זה יוקצה סך של 22.19 מיליון ש"ח מהמקורות הבאים: סך של 18.89 מיליון ש"ח יוקצה מתקציב משרד החינוך על פי החלוקה הבאה: 6.17 מלש"ח בשנת 2025, 6.36 מלש"ח בשנת 2026 ו-6.36 מלש"ח בשנת 2027, וסך של 3.3 מלש"ח יוקצה מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, על פי החלוקה הבאה: 1 מלש"ח בשנת 2025, 1.3 מלש"ח בשנת 2026 ו-1 מלש"ח בשנת 2027.

21. תשתיות חינוך בעיר באר שבע: להנחות את משרד החינוך לתקצב הצטיידות ותשתיות טכנולוגיות מתקדמות ועדכניות (כולל מעבדות טכנולוגיות בהתאמה) וסביבות למידה בעיר באר שבע, בכפוף לנהלי משרד החינוך. לצורך יישום סעיף זה יוקצה סך של 4.5 מיליון ש"ח מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, בפריסה שווה על פני השנים 2025-2027.

22. פעילויות מומחים טכנולוגיים בחינוך בעיר באר שבע: להנחות את משרד החינוך לתקצב תוכניות, הרצאות, סדנאות ופעילות תוספתית של מומחים ובעלי ידע מהתעשייה, הצבא, הממשלה והאקדמיה בדגש על מקצועות ה-STEM, מגמות טכנולוגיות וההייטק (כולל סייבר). לצורך יישום סעיף זה יוקצה סך של 2.25 מיליון ש"ח מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, בפריסה שווה על פני השנים 2025-2027.

23. פעילות חינוכית בלתי פורמלית בעיר באר שבע: להנחות את משרד החינוך לתגבר את הפעילות החינוכית הבלתי פורמלית בשנים 2025-2027 בעיר באר שבע, תוך בחינת מבחני התמיכה בהם נדרש לתת מענה ותיקונים בהתאם לצורך. לצורך יישום סעיף זה יוקצה סך של 18 מיליון ש"ח מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, בפריסה שווה בין השנים 2025-2027.

24. יישום ותקצוב סעיפי משרד החינוך: למניעת כפל תקצוב של סעיפים 19-23 לעיל, יובהר כי ככל שנכללים בתוכנית סעיפים אשר כבר מתקצבים במסגרת תקציב משרד החינוך או החלטות ממשלה אחרות וכלולים בתוכניות העבודה הקיימות, באותו היקף כספי, לאותה מטרה ולאותו פרק זמן, כאמור, יראו אותם כאילו תוקצבו במסגרת התוכנית. הקצאת התקציב לשנים 2026-2027 תתבצע בהתאם לתוכנית עבודה מתואמת בין

משרד החינוך לבין משרד האוצר שיגבש משרד החינוך בתוך 90 יום.

25. **הפעלת תוכנית למצוינות:** להנחות את משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי, באמצעות הרשות לפיתוח הנגב, לתמוך ב-4 מיליון ש"ח בהפעלת תוכנית למצוינות בעיר באר שבע, במטרה לקדם ולהרחיב את החשיפה לתחומי ידע בגיל צעיר ולהגביר לעתיד את המוכוונות ותפיסת המסוגלות ללימודים גבוהים. לצורך כך יוקצה סך של 4 מיליון ש"ח, מהמקורות הבאים: סך של 2 מיליון ש"ח שיוקצה מתקציב משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי, בפריסה שווה בין השנים 2026-2027 וסך של 2 מיליון ש"ח שיוקצה מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, בפריסה שווה על פני השנים 2026-2027.

26. **קהילות צעירים:** להנחות את משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי להקצות 4 מיליון ש"ח עבור גיבוש והפעלה של תוכנית להעצמת פעילות יחידת הצעירים בבאר שבע. התוכנית תפעל למשיכת קהילות צעירות לעיר ותגבש מענים לצורכי צעירי העיר וחיזוק החוסן, כולל למשפחות משרתי המילואים. לצורך כך יוקצה סך של 4 מיליון ש"ח מהמקורות הבאים: סך של 2 מיליון ש"ח יוקצה מתקציב משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי, בפריסה שווה בין השנים 2026-2027 וסך של 2 מיליון ש"ח יוקצה מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, בפריסה שווה על פני השנים 2026-2027.

27. **חיזוק קשרי אקדמיה וקהילה:** להנחות את משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי, בהתייעצות עם משרד ראש הממשלה, לגבש ולהוציא לפועל תוכנית לחיזוק באר שבע כעיר אקדמיה. התוכנית תעסוק, בין היתר, בחיזוק קשרי אקדמיה-קהילה ומשיכת סטודנטים ואוכלוסייה איכותית לבאר שבע ושיתופי פעולה עם גורמים רלוונטיים, זאת מתוך הכרה בתפקידה של האקדמיה כמנוע לחיזוק ההון האנושי ופיתוח כלכלי - דמוגרפי. לצורך כך יוקצה למשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי סך של 15 מיליון ש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2026-2027 מהמקור המצוין בסעיף 60(א) שלהלן.

28. **יריד שנתי לעידוד עולים:** להנחות את משרד העלייה והקליטה לפעול לקיום יריד שנתי ייחודי לעידוד עולים להתיישב בבאר שבע. לצורך כך יקצה משרד העלייה והקליטה מתקציבו עד 200 אלף ש"ח בשנת 2026 מתוך התקציב המיועד לפעילות עידוד העלייה בחו"ל באמצעות 'אופק ישראלי – חברה לעידוד עלייה בע"מ (חל"צ)' (להלן: אופק ישראלי).

משרד העלייה והקליטה ינחה את אופק ישראלי להרחיב את פעילות עידוד העלייה לבאר שבע. במסגרת פעילות זו, יופעל מערך של פרסום ושיווק, לרבות קיום כנסים וירידים בריכוזים של מועמדי עלייה בחו"ל, על מנת לחשוף את האפשרויות וההזדמנויות העומדות בפניהם בעלייה לבאר שבע.

29. **רכז קהילה ייעודי לקהילות עולים:** להטיל על משרד העלייה והקליטה להקצות סך של 540 אלף ש"ח מתקציבו, בפריסה שווה על פני השנים 2026-2027 לצורך העסקת רכז קהילה תוספתי ייעודי לקהילות עולים חדשות בבאר שבע לשם תמיכה וליווי בתהליך ההשתלבות בקהילות המקומיות.

30. **תוכנית לעולים צעירים ולחיילים בודדים:** להנחות את משרד העלייה והקליטה להקים תוכנית במרכז עולים צעירים בעיר באר שבע לטובת תמיכה, פעילות חברתית והכוונה לחיילים בודדים וצעירים עולים במטרה לחזק את אחיזתם בעיר ולעודד את הישארותם לטווח ארוך. לצורך כך, יוקצה סך של 1.1 מיליון ש"ח מהמקורות הבאים: סך של 800 אלף ש"ח יוקצה מתקציב משרד העלייה והקליטה, בפריסה שווה על פני השנים 2027-2025 וסך של 300 אלף ש"ח יוקצה מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן בפריסה שווה על פני השנים 2027-

2025.

31. להקצות לעיריית באר שבע 1 מיליון ש"ח, בפריסה שווה בין השנים 2026-2027 לביסוס והפעלת תוכניות לקליטת עלייה קהילתית, כהגדרתה במבחנים לתמיכה של משרד העלייה והקליטה. לטובת פעילות זו, יוקצה למשרד העלייה והקליטה סך 1 מיליון ש"ח מתוך המקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן בפריסה שווה בין השנים 2026-2027.

32. **הפעלת תוכנית חשיפה אקדמית וטכנולוגיות:** להטיל על שר הביטחון להפעיל תוכנית לחשיפת האקדמיה והלימודים הטכנולוגיים בנפת באר שבע למשרתי הקבע מהיחידות העוברות דרומה ולמועמדים לשירות ביטחון המתגוררים בנפת באר שבע ליחידות אלו. לטובת פעילות זו, יקצה משרד הביטחון 1.2 מיליון ש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2025-2028. יובהר כי התוכנית לא תכלול פעילות אקדמית.

33. **הפעלת תוכנית הסברה:** להטיל על משרד הביטחון בשיתוף משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי, להפעיל תוכנית הסברה אשר תנגיש את ההזדמנויות במעבר צה"ל לנגב כמהלך לאומי עבור האקדמיה, התעשיות והקהילות בנפת באר שבע. כמו כן, תנגיש את התוכניות למשרתי הקבע ואת ההזדמנויות בדבר העתקת המגורים דרומה לרבות פרויקטי המגורים בנפת באר שבע. לצורך כך, יוקצה תקציב בסך 1 מיליון ש"ח, בפריסה שווה על פני השנים 2025-2028 מתקציב משרד הביטחון.

34. **תרבות יהודית בעיר באר שבע:** להנחות את משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות לפעול לקידום פרויקטים בתחום התרבות היהודית בעיר באר שבע. לשם כך יוקצה סך של 6 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2027, מהמקורות הבאים: סך של 3 מיליון ש"ח יוקצה מתקציב משרד ההתיישבות והמשימות הלאומית, בפריסה שווה בין השנים 2026-2027, וסך של 3 מיליון ש"ח יוקצה מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, בפריסה שווה בין השנים 2026-2027. עיריית באר שבע לא תחויב לשאת בהשתתפות כספית במסגרת פעילויות אלו. הקצאת התקציב תתבצע בהתאם לתוכנית עבודה שיגבש המשרד בתוך 60 יום.

פרק ד': שיפור איכות החיים והביטחון האישי

35. **פיתוח ארגוני לעיריית באר שבע:** לטובת חיזוק התשתית הארגונית של עיריית באר שבע, להנחות את משרד הפנים לגבש בתוך 90 יום תוכניות לפיתוח, תכנון אסטרטגי, בין השאר באמצעות טרנספורמציה דיגיטלית והתייעלות ארגונית בעיר, בשיתוף העירייה, שתוכלנה לכלול חיזוק ההון האנושי, תוכניות לקליטה והפרשת עובדים לפנסיה, סדנאות, הכשרות, התמקצעות בניהול המשאבים, גיבוש אסטרטגיה, הקמה או הרחבה של יחידות, ביצוע פעולות ותוכנית עבודה שנתית ורב-שנתית, תוכנית להטמעת תשתיות דאטה וקידום שירותים דיגיטליים ורכיבים נוספים הנגזרים מפעילויות אלו. לצורך כך יקצה משרד הפנים לעיריית באר שבע סך של 20 מיליון ש"ח ויוקצה סך של 5 מיליון ש"ח מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, בפריסה שווה בין השנים 2025-2027.

36. **ביטחון קהילתי:** להנחות את המשרד לביטחון לאומי לפעול באמצעות הרשות הלאומית לביטחון קהילתי (להלן בסעיף זה – "הרשות") להרחבת תוכניות הרשות למניעת אלימות והתנהגות אנטי חברתית וכן למאבק בשימוש בסמים ואלכוהול בעיר באר שבע ובכלל זה הרחבת המערכים הטכנולוגיים להגברת הביטחון ותחושת הביטחון האישי במרחב הציבורי, והכל בכפוף לסמכויות הרשות המקומית על פי דין לעשות שימוש באמצעים האמורים, בהתאם לתוכנית שתגובש במשרד בנושא זה, בשיתוף עם נציגי הרשות המקומית. לצורך כך יוקצה

סך של 7.25 מיליון ש"ח, מהמקורות הבאים: המשרד לביטחון לאומי יקצה מתקציב הרשות סך של 2.75 מיליון ש"ח, בפריסה שווה על פני השנים 2025-2027, וסך של 4.5 מיליון ש"ח יוקצה מהמקור המפורט סעיף 60(א) שלהלן, בפריסה שווה על פני השנים 2025-2027.

המדדים על פיהם תיבחן התוכנית הם כדלקמן:

- א. הפחתה של בין 5% ל-10% בהיקף האלימות והוונדליזם בהתאם לנתוני סלי העבירות של משטרת ישראל ודיווחי המוקד העירוני בכל אחת משנות ההחלטה.
- ב. צמצום של בין 5% ל-10% בהיקף הנשירה ממערכת החינוך בכל אחת משנות ההחלטה.
- ג. עלייה של בין 5% ל-10% בכמות הפניות לטיפול ושיקום של משתמשים בסמים בכל אחת משנות ההחלטה.

37. ביטחון אישי: על מנת לשפר את הביטחון ותחושת הביטחון בעיר:

- א. להנחות את המשרד לביטחון לאומי לתקצב את הפריסה והתפעול בשנים 2025-2027 של אמצעים טכנולוגיים במרחב הציבורי ובצירי התנועה, בהתאם לשיקולים מבצעיים של משטרת ישראל, לטובת הגברת תחושת הביטחון בעיר באר שבע. לצורך כך יוקצה סך של 15.4 מיליון ש"ח מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, בהתאם לפריסה הבאה: 13.6 מיליון ש"ח בשנת 2026 ו-1.8 מיליון ש"ח בשנת 2027.
- ב. להנחות את המשרד לביטחון לאומי, באמצעות משטרת ישראל, להקים תשתיות AI מתקדמות למערכות בתחום החקירות בכפוף לקבלת האישורים המשפטיים המתאימים, לטובת סיכול פשיעה בנפת באר שבע. לצורך כך יוקצה סך של 24 מיליון ש"ח מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, בהתאם לפריסה הבאה: 20 מיליון ש"ח בשנת 2025, 2 מיליון ש"ח בשנת 2026 ו-2 מיליון ש"ח בשנת 2027.
- ג. להנחות את המשרד לביטחון לאומי, באמצעות משטרת ישראל, להרחיב ולהתאים את משל"ט דרום באופן שייתן מענה לאתגרים ומאפייני הפשיעה בעיר באר שבע. המשל"ט יהיה אחוד ומתקדם, יתבסס על פריסת אמצעים חכמים, מצלמות מתקדמות וסנסורים במרחב הציבורי ותכליתו סיכול, תגובה ומענה, לטובת ניהול השליטה וקבלת תמונת מצב מלאה לניהול מבצעים, תיעוד, תחקור ותכנון מבוסס מידע ואנליטיקה בשגרה ובחירום. לצורך כך יקצה המשרד לביטחון לאומי, מתקציב משטרת ישראל, סך של 32 מיליון ש"ח בשנת 2025.
- ד. להנחות את המשרד לביטחון לאומי, באמצעות משטרת ישראל, לקדם הקמת תחנת משטרה חדשה בעיר באר שבע במקום הקיימת. לצורך כך יוקצה סך של 20 מיליון ש"ח מתקציב משטרת ישראל, בפריסה שווה על פני השנים 2025-2026.
- ה. להנחות את המשרד לביטחון לאומי, באמצעות משטרת ישראל, להקים זירות טכנולוגיות עבור יחידת הונאה דרום וזאת כחלק מהמענה המשטרתי לתפיסה וטיוב ראייתי של ראיות דיגיטליות. לצורך כך, יקצה המשרד לביטחון לאומי, מתקציב משטרת ישראל, סך של 1.45 מיליון ש"ח בשנת 2025.
- ו. להנחות את המשרד לביטחון לאומי, באמצעות משטרת ישראל, להתקין חדרי חקירה חכמים בתחנות המשטרה בנפת באר שבע. לצורך כך, יקצה המשרד לביטחון לאומי, מתקציב משטרת ישראל, סך של 1.1 מיליון ש"ח בשנת 2025.
- ז. להנחות את המשרד לביטחון לאומי, באמצעות משטרת ישראל, להוסיף 2 תקנים בתחנת המשטרה בעיר באר שבע. לצורך כך, יקצה המשרד לביטחון לאומי, מתקציב משטרת ישראל, סך של 1.94 מיליון ש"ח, בהתאם לפריסה שלהלן: 1.1 מיליון ש"ח בשנת 2025 ו-0.42 מיליון ש"ח בכל אחת מהשנים 2025-2027.

ח. בתיאום עם הרשות המקומית באר שבע ובהסכמתה, להנחות את המשרד לביטחון לאומי להגדיל את תקינת פקחי השיטור המקומיים בעיר באר שבע ל-40 פקחים. היקף המימון יהיה עד 50%. לצורך כך יוקצה סך של 2.6 מיליון ש"ח מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, בכל אחת מהשנים 2025-2027, בהתאם להיקף תקינת הפקחים כמפורט לעיל.

ט. להנחות את המשרד לביטחון לאומי, באמצעות משטרת ישראל, לקדם את העתקת סדנת תחבורה משטרת ישראל מהעיר העתיקה בבאר שבע ובלבד שיוקצה מגרש חלופי הולם את צרכי המשטרה אשר זמין תכנונית. לצורך כך יוקצה המשרד לביטחון לאומי, מתקציב משטרת ישראל, סך של 3 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2025-2026.

38. הגדלת היצע הפסיכולוגים בנפת באר שבע: עבור הגדלת היצע הפסיכולוגים בנפת באר שבע, משיכת מתמחים בפסיכולוגיה לנפת באר שבע והרחבת מספר המקומות המוכרים להתמחות, להנחות את משרד הבריאות להגדיל את מספר מקומות ההתמחות, לממן מלגות קיום ומלגות לימוד וכן לממן התמחויות בפסיכולוגיה. לצורך כך, יוקצה סך של 3 מיליון ש"ח, מהמקורות הבאים: סך של 1 מיליון ש"ח יוקצה מתקציב משרד הבריאות, בפריסה שווה על פני השנים 2025-2027, וסך של 2 מיליון ש"ח יוקצה מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, בפריסה שווה על פני השנים 2025-2027.

39. הרחבה של בתי הספר למקצועות הבריאות באוניברסיטת בן גוריון: עבור הגדלת מספר הסטודנטים באוניברסיטת בן גוריון ולטובת הרחבה משמעותית של בתי הספר למקצועות הבריאות, להנחות את משרד הבריאות לבקש ממל"ג-ות"ת לבחון לקדם הקמת בית ספר לקלינאות תקשורת, פתיחת מסלול הכשרה לעמית רופא, פתיחת תואר שני ביינועץ גנטי, הגדלת מספר הסטודנטים לפיזיותרפיה והגדלת מספר הסטודנטים לריפוי בעיסוק באוניברסיטת בן גוריון. לצורך כך, יוקצה סך של 8 מיליון ש"ח, מהמקורות הבאים: סך של 1 מיליון ש"ח יוקצה מתקציב משרד הבריאות, בפריסה שווה על פני השנים 2026-2027, וסך של 7 מיליון ש"ח יוקצה מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, בפריסה שווה על פני השנים 2026-2027.

40. תרבות וספורט: להנחות את משרד התרבות והספורט לתת העדפה ממקורותיו התקציביים לעיריית באר שבע בכל אחת מהשנים 2026-2027 בתחומי הפעילות הבאים:

- א. הקצאה של עד 1.1 מלש"ח לשנה במבחני התמיכה בסל הספורט.
- ב. הקצאה של 0.9 מלש"ח לשנה לפעילויות תרבות במבחני התמיכה בסל תרבות עירוני.
- ג. במבחני התמיכה שייקבעו לפי תוכנית המתקנים הלאומית הפועלת מכוח חוק הספורט, התשמ"ח-1988 ייקבע מתן תעדוף לעיריית באר שבע באמצעות הפחתה של סיווג הרשות מהדירוג החברתי-כלכלי של הלמ"ס ובאמצעות הכפלת מספר התושבים ברשות במקדם שייקבע, זאת במסגרת תנאי הסף ואמות המידה שייקבעו במבחן ובמסגרת הכללים למימון משלים, כל זאת לשם מיצוי סכום כולל של 27 מלש"ח על פני כל שנות ההחלטה. לאחר מיצוי סכום זה תוכל העירייה להיתמך ללא העדפה ובהתאם לכללים הרגילים.
- ד. כלל התמיכות לפי סעיף זה יינתנו בהתאם לכללי החלוקה הקבועים במבחני התמיכה כפוף לעמידה בדרישות המקצועיות של מבחני התמיכה ולכל דין.
- ה. לצורך יישום סעיף זה יוקצה סך של 31 מיליון ש"ח מהמקורות הבאים: סך של 10 מיליון ש"ח יוקצה מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, בפריסה שווה על פני השנים 2026-2027 ומשרד התרבות והספורט יוקצה מתקציבו סך של 21 מיליון ש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2026-2027.

41. **תכנון מכון וינגייט באר שבע:** להטיל על משרד התרבות והספורט לבצע, באמצעות המכון הלאומי למצוינות בספורט, בדיקת היתכנות ותכנון ראשוני, כולל תכנון סטטוטורי, להקמת מתקן ספורט "וינגייט דרום". לצורך יישום סעיף זה יוקצה סך של 10 מיליון ש"ח מהמקורות הבאים: סך של 5 מיליון ש"ח יוקצה מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן בשנת 2025 וסך של 5 מיליון ש"ח יוקצה מתקציב משרד התרבות והספורט בשנת 2025.
42. **הקמת מערך מקיים לטיפול ומיחדוש של גרוטאות ואוצרות רחוב:** להנחות את המשרד להגנת הסביבה לפנות להנהלת הקרן לשמירת הניקיון בבקשה כי תבחן, כפוף לחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984 והתקנות מכוחו, להקצות סכום של עד 5 מיליון ש"ח לעיריית באר שבע, להקמה ותפעול של מערך מיחדוש של פריטי פסולת גושית איכותית לצורך עידוד צריכה מקיימת, הפחתת כמות הפסולת המועברת להטמנה והשימוש החוזר, בהתאם לתוכנית שתוגש למשרד להגנת הסביבה ותאושר על ידיו וכפוף לתנאים שתקבע הנהלת הקרן.
43. **מתחם מגורים טאובל כפריקט עוגן למשרתים:** לרשום את הודעת רשות מקרקעי ישראל, משרד הביטחון, מנהל התכנון, משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי ובתיאום עם עיריית באר שבע, על קידום פרויקט מתחם טאובל כפריקט העוגן העיקרי לתוכנית המגורים הרב שנתית. רשות מקרקעי ישראל תבחן את הקצאת הקרקע לסוכנות היהודית עבור פרויקט מגורים למשרתי קבע צעירים בהתאם להחלטות מועצת מקרקעי ישראל ונוהלי רמ"י.
44. **פיתוח פארק נחל באר שבע:** להנחות את מנהל רשות מקרקעי ישראל לפנות להנהלת הקרן לשמירה על השטחים הפתוחים בבקשה להקצות עד 7 מיליון ש"ח בשנה, בכל אחת מהשנים 2025-2029 לטובת פיתוח והנגשה של פארק נחל באר שבע, כפוף לכך שיוגשו בקשות מתאימות, הכול בהתאם לכללים ולהחלטות הנהלת הקרן.
45. **האצת התחדשות עירונית באמצעות סבסוד מתחמים ללא כדאיות כלכלית:** לאור הצורך בהתחדשות עירונית במרכז העיר באר שבע, לשם יצירת מרכז מטרופוליני איכותי והגדלת היצע הדירות בו וכדי לתת מענה לשכונות הוותיקות בעיר מתוך רצון לקדם הליכי התחדשות עירונית גם באזורים שבהם הכדאיות הכלכלית איננה מספיקה למימוש תוכניות ולצורך מתן מענה כולל שיהווה תחליף מלא לבקשות העירייה הנוגעות לסבסוד מיזמי התחדשות עירונית הנעדרים כדאיות כלכלית, לרבות בקשות לקבלת סיוע במסגרת המנגנונים המופיעים בפרק 5.6 לקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל, לקדם תוכנית רחבה להתחדשות עירונית בעיר באר שבע כמפורט להלן:
 - א. להנחות את שר הבינוי והשיכון, באמצעות הרשות הממשלתית להתחדשות עירונית (להלן: "הרשות להתחדשות עירונית"), לפרסם קולות קוראים לסיוע כספי למיזמי התחדשות עירונית ללא כדאיות כלכלית בעיר באר שבע, על בסיס הכללים הרחביים שנקבעו לעניין זה במסמך העקרונות שגובש בתיאום עם אגף התקציבים ואגף החשב הכללי במשרד האוצר. סעיף זה ייכנס לתוקף עם חתימת הסכם כמפורט בסעיף 45(ב).
 - ב. להנחות את החשב הכללי, מנהל רשות מקרקעי ישראל ומנכ"ל משרד הבינוי והשיכון לפעול מול עיריית באר שבע לעריכת הסכם שבו ייקבע כי כניסת המנגנון המובא בסעיף 45(א) לתוקף יהווה תחליף לדרישות העירייה בנושא קרקע משלימה, לרבות באמצעות המנגנונים הנזכרים בפרק 5.6 לקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל, לעניין קרקע משלימה, בהתאמות כפי שיפורטו בסעיף קטן 45(ג) שלהלן ולנספח ב' לתוספת להסכם עקרונות מחודש אוקטובר 2015 שנחתם עם העירייה ביום 24.11.2022 (להלן: "הסכם הגג") על יסוד התחשיב הבא:

1. חישוב רכיב הקרקע אשר ממנו ייגזרו סכומי הזכאות יהיה לפי יום חתימת הסכם הגג ויעמוד על 130 אלף ש"ח ליחידת דיור.
2. מסכום זה יופחת שיעור של 12% בגין חלף היטל ההשבחה.
3. בהתאם לסעיף 5.6 לקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל, מכלל הסכום המתקבל לאחר החלת סעיפים 45(ב)(1) ו-45(ב)(2) יש לנכות שיעור של 20%.
4. בשל המעבר למנגנון הקצאה ישיר, המאפשר קבלת סבסוד כספי ישיר ולא סבסוד בעין ומגדיל משמעותית הן את הסכומים והן את מידת ודאות התממשותם, להחיל על הסכומים המתקבלים בסעיף 45(ב)(3) לעיל מקדם ייעול בשיעור 70%.
5. הסכום המתקבל מסעיפים 45(ב)(1)-(4) יינתן עבור כל יחידת דיור אשר שווקה בהצלחה עד למועד קבלת החלטת ממשלה זו וכן שיעור של 50% עבור יחידות הדיור אשר ישווקו בהצלחה עד סוף מימוש הסכם הגג והרחבתו אשר נחתמה בטרם החלטה זו. מספר יחידות הדיור שטרם שווקו ובגין ייערך ההסדר לא יעלה על מספר יחידות הדיור ששווקו בהצלחה עד ליום החתימה על ההסדר.
- ג. להנחות את יושב ראש מועצת מקרקעי ישראל, בתיאום עם משרד האוצר, להביא לדיון לפני מועצת מקרקעי ישראל, במידת הצורך, בתוך 45 יום ממועד החלטה זו, הצעה לתיקון קובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל לצורך יישום האמור בסעיפים 45(א) ו-45(ב) להחלטה זו, כך שהוראות פרק משנה 5.6 לקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל שעניינן הקצאת קרקע משלימה למיזמי התחדשות עירונית או סבסוד מיזמי התחדשות עירונית לא יחולו על העיר באר שבע בקשר למיזמים שאין בהם כדאיות כלכלית, בסייגים שלהלן:
 1. תיקון זה לא יחול על החלטה של הנהלת רשות מקרקעי ישראל אשר אישרה שריון או הקצאה של קרקע משלימה טרם מועד החלטת מועצת מקרקעי ישראל בדבר תיקון זה.
 2. תתאפשר הקצאתם של מגרשים כלואים כהגדרתם בסעיף 5.6.1 לקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל שאינם בייעוד סחיר ואשר במסגרת תוכנית להתחדשות עירונית שונה ייעודם לייעוד סחיר והתווספו בהם זכויות בנייה בהיקף משמעותי, בהתאם לכללים לעניין הקצאת קרקע משלימה ובהתקיים התנאים לפי סעיפים 5.6.9 ו-5.6.17(א)(3) לקובץ, ובתנאי ששינוי ייעודם נובע בעיקרו מהצורך בקידום התוכנית להתחדשות עירונית ואילולא אותה תוכנית לא היה משתנה ייעודם לסחיר כאמור או היה מתעכב עיכוב של ממש, ובתנאי שסעיף 5.8.3(4) לא יחול על מגרשים אלו.
 - סעיף 5.6.17(ב) לקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל יתוקן כך שהאמור לעניין הקצאת מגרשים כלואים בסעיף (2) לעיל יחול באותו האופן גם בעיר אשקלון.
- ד. לצורך פרסום קולות קוראים כמפורט בסעיף 45(א) יוקצה לרשות הממשלתית להתחדשות עירונית סך כולל של 135 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2029 מתקציב משרד הבינוי והשיכון.
- ה. למען הסר ספק, עם כניסת המנגנון המפורט בסעיף 44(א), לרבות התקצוב שהוקצה לו כאמור בסעיף 45(ד) בהחלטה זו, לתוקף, יבוטלו כל מנגנוני ההקצאה הקודמים שחלים על העיר באר שבע בנוגע לקרקע משלימה, למעט הסייגים בסעיף 45(ג).
- ו. אין באמור בסעיף זה כדי למנוע מיזמים שיקדמו התחדשות עירונית במתחמים שאין בהם כדאיות כלכלית בבאר שבע להגיש בקשות לקבלת מימון במסגרת קולות קוראים שיפורסמו לסבסוד מיזמים ללא כדאיות כלכלית, ככל שיעמדו בתנאי הסף שייקבעו בהם, וזאת לאחר וכפוף להקצאת מלוא התקציב שנקבע לכך בסעיף קטן (ד) לעיל.

46. תכנון לקידום התחדשות עירונית:

על מנת לייעל ולקדם הליכי התחדשות עירונית ולהגביר את הוודאות הנדרשת לכך, להורות לרשות הממשלתית להתחדשות עירונית לסייע לבאר שבע בקידום מסמכי תכנון כמפורט להלן:

א. עדכון תוכנית המתאר בהתייחס להתחדשות העירונית, לרבות לעניין היקפי הבנייה והתשתיות הנדרשות בשל השינויים בהיקפים אלו. לצורך יישום סעיף זה, יוקצה לרשות להתחדשות עירונית סך של 3 מיליון ש"ח בשנת 2025 מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן.

ב. הכנת מסמכי מדיניות שכונתיים להתחדשות עירונית עבור שכונות בעיר, שלא חלים בתחומן תוכניות או מסמכי מדיניות בנושא זה. לצורך יישום סעיף זה, יוקצה לרשות להתחדשות עירונית סך של 5 מיליון ש"ח בשנת 2026 מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן.

47. תמיכה בדיירים בתהליכי התחדשות עירונית:

להטיל על הרשות הממשלתית להתחדשות עירונית לסייע בקידום פרויקטים של התחדשות עירונית בעיר באר שבע באמצעות העסקת עובדים נוספים במסגרת המנהלת להתחדשות עירונית, אשר יפעלו לקידום הפרויקטים למימוש ויסייעו לבעלי הדירות בהתארגנות לקידום תהליכי ההתחדשות העירונית.

לצורך יישום סעיף זה יוקצה לרשות להתחדשות עירונית בשנת 2025 סך של 1.2 מיליון ש"ח מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן. יובהר כי תנאי שכרם והעסקתם של עובדים אלה יהיו בהתאם לתנאי השכר וההעסקה שנקבעו על ידי הממונה על השכר במשרד האוצר בהתייחס לעובדי המנהלת להתחדשות עירונית לתפקיד שבו הם משמשים.

48. **מבני ציבור:** להורות למשרד הבינוי והשיכון לקדם הקמה והתאמת מוסדות ציבור במרקם הוותיק בשטח עיריית באר שבע כפי שיסוכם בין משרד האוצר לבין משרד הבינוי והשיכון. לצורך כך יוקצה למשרד הבינוי והשיכון סך של 49 מיליון ש"ח בפריסה הבאה: 39 מיליון ש"ח בשנת 2026 ו-10 מיליון ש"ח בשנת 2027 מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן.

49. **תכנון והקמה של מוסדות ציבור בעיר באר שבע:** להנחות את משרד הבינוי והשיכון לתקצב תכנון והקמה של מוסדות ציבור רב תכליתיים כפי שיסוכם בין עיריית באר שבע למשרד הבינוי והשיכון. לצורך כך יקצה משרד הבינוי והשיכון 70 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2027.

פרק ה': פיתוח תשתיות תחבורה

50. **תת"ל 111 קידום מסילות מהירות:** לרשום את הודעת שרת התחבורה והבטיחות בדרכים כי תפעל לכך שפרויקט המסילות המהירות לבאר שבע (תת"ל 79 ותת"ל 111) יקודם לביצוע במסגרת התוכנית הרב שנתית של משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, לרבות העמדת תקציב ייעודי לכך לטובת השלמת התכנון המפורט, עבודות קידום זמינות והפקעות, בשנת התקציב הנוכחית.

51. **מערכת להסעת המונים בבאר שבע:** בהמשך להחלטת הממשלה מספר 3962 מיום 24 באוגוסט 2008 שעניינה "הקמת מערכות להסעת המונים בפריפריה" ולהחלטת הממשלה מס' 625 מיום 14.11.2021 ועל מנת לממש את מלוא הפוטנציאל האורבני של העיר באר שבע, להאיץ תהליכי התחדשות עירונית בעיר ולתת מענה תחבורתי הולם למעבר צה"ל דרומה, לאוכלוסיית נפת באר שבע ולעיר באר שבע בשנת 2050, בהתבסס על העבודה שנעשתה לגיבוש התוכנית האסטרטגית לתחבורה – מטרופולין באר שבע שהוכנה על ידי חברת נתיבי איילון בסיוע חברת ייעוץ בין-לאומית:

- א. לקבוע כי הטכנולוגיה שבאמצעותה תוקם מערכת להסעת המונים בתוך העיר באר שבע תהיה רכבת קלה (LRT) ללא תלות באמור בסעיפים ב' ו-ג' שלהלן.
- ב. יואץ המענה התחבורתי BRT לתוואי באר שבע לקית, בסטנדרט גבוה ובתוואי בלעדי, בהלימה ללוח הזמנים לאכלוס קריית המודיעין, אלא אם תתקבל החלטה אחרת על ידי ראש הממשלה כמפורט בסעיף ג'.
- ג. להקים צוות בין-משרדי בראשות משרד ראש הממשלה ובהשתתפות נציגי אגף התקציבים במשרד האוצר, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, משרד הביטחון ומנהל התכנון אשר יבחן את חלופת LRT לתוואי באר שבע לקית, לאור קידומה בעיר באר שבע. הצוות יגבש ויצג לראש הממשלה, לשר האוצר, לשרת התחבורה והבטיחות בדרכים ולשר הביטחון את המלצותיו באשר לבחינת LRT, ההיבטים התכנוניים, הכלכליים והביצועיים הנגזרים מהן והצעדים הנדרשים ליישומן בתוך 60 ימים ממועד אישור ההחלטה וראש הממשלה יכריע בסוגיה.
- ד. להטיל על שרת התחבורה והבטיחות בדרכים לקדם את הליכי התכנון המפורט וקידום הזמינות של תת"ל 140 בחלוקה המובאת בסעיפים א'-ג' לעיל, כפוף להליכי התכנון הנדרשים על פי דין. לצורך יישום סעיף זה, יקצה משרד התחבורה והבטיחות בדרכים מתקציבו 200 מלש"ח בשנים 2026-2027 בפריסה שווה.
- ה. לצורך חיבור המרכז הרפואי ע"ש שמעון פרס בנגב לרכבת הקלה ובין היתר בהתבסס על ממצאי התוכנית האסטרטגית לתחבורה – מטרופולין באר שבע, להטיל על שרת התחבורה והבטיחות בדרכים לקדם תוכנית סטטוטורית משלימה לתת"ל 140, שתהווה תכנון מיטבי למענה לביקוש התחבורתי החוזי בשנת 2050. לצורך יישום סעיף זה, יוקצה מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן למשרד התחבורה והבטיחות בדרכים בשנת 2025 סכום של 30 מיליון ש"ח. אין באמור בסעיף זה כדי לגרוע משיקול דעתם של מוסדות התכנון או לפגוע בסמכויותיהם על פי דין.
52. **נגישות תחבורה ציבורית:** להנחות את הרשות הארצית לתחבורה ציבורית לפעול לשיפור הנגישות בין קריית התקשוב ליעדים מרכזיים בבאר שבע על בסיס התוכניות התפעוליות הקיימות ברשות ומודל התעדוף לתקצוב תוספות שירות של הרשות לתחבורה ציבורית, בהתאמה לשלבי אכלוס הבסיס וכפוף להסדרת תשתיות תחבורה ציבורית (תחנות אוטובוס ומסוף תחבורה ציבורית) בסביבת הבסיס.
53. **התאמת נפח התנועה הצפוי אל קריית התקשוב – רחוב בני"צ כרמל:** להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לפעול לתכנון וביצוע עבודות תשתית לשיפור הנגישות לקריית התקשוב של צה"ל. העבודות יכללו, בין היתר, הסדרת צירי תנועה, הצבת רמזורים, סלילת שבילי אופניים ומדרכות לאורך רחוב בני"צ כרמל בעיר באר שבע, זאת לצורך היערכות לנפח התנועה הצפוי עם התחלת האכלוס של הקריה. בנוסף, להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לשלב את הפרויקט בתוכנית העבודה לשנים 2026-2027 ולהבטיח יישום מלא של הפרויקט עד לסוף שנת 2027. לצורך יישום סעיף זה, יוקצה מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן למשרד התחבורה והבטיחות בדרכים סכום של 15 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2027.
54. **קידום תכנון מפורט של מחלף חטיבת הנגב:** להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לתעדף תכנון מפורט וביצוע של מחלף חטיבת הנגב במסגרת חומש הדרכים הבאה של חברת נתיבי ישראל בע"מ, זאת בכפוף להתאמתו לתוכנית האסטרטגית לדרכים ולבחינת כדאיות כלכלית בהתאם לנוהל פר"ת.
55. **שדרוג כביש 2357 חצרים – מעבר בח"א 21:**

א. לצורך תכנון וביצוע צומת מרומזר במקום מעגל תנועה בצומת כביש /אילן רמון/ג'ו אלון 2357 יוקצה מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן למשרד התחבורה והבטיחות בדרכים סכום של 10 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2027.

ב. להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לתעדף תכנון מפורט וביצוע של הסדרת כביש 2357 כדו-מסלולי ודו-סטרי, כולל שביל אופניים ומדרכות, במסגרת תוכנית חומש הדרכים הבאה של חברת נתיבי ישראל בע"מ וזאת כפוף להתאמתו לתוכנית האסטרטגית לדרכים ולבחינת כדאיות כלכלית בהתאם לנוהל פר"ת.

56. תקצוב תכנון מפורט של חיבור כבישים 40 ו-25 למרכז הרפואי ע"ש שמעון פרס בנגב: לטובת תקצוב תכנון מפורט לחיבור כבישים 40 ו-25 למרכז הרפואי ע"ש שמעון פרס בנגב יוקצה למשרד התחבורה והבטיחות בדרכים מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן סכום של 14 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2027. חיבור הכבישים 40 ו-25 לבית החולים יהיה מותאם לשלביות פיתוח בית החולים. התכנון יכלול את כל השלבים.

57. תכנון מפורט של מחלף בכביש 40 לאזור התעשייה עמק שרה:

א. להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים ורשות הבדואים להשלים בשנת 2026 את התכנון המפורט לביצוע של החיבור שבין כביש 40 לבין דרך מקומית בכניסה למערב היישוב שגב שלום ולאזור התעשייה עמק שרה (להלן – פרויקט החיבור). לצורך כך תעמיד רשות הבדואים ממקורותיה לשנת 2026 סך של 8 מיליון ש"ח.

ב. להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לבצע את פרויקט החיבור במסגרת תוכנית חומש הדרכים הבאה של חברת נתיבי ישראל בע"מ. שלביות הביצוע תותאם לתוכנית האסטרטגית לדרכים ולהמלצות בדיקת כדאיות פרויקטים תחבורתיים (נוהל פר"ת).

58. בהתאם לאמור בהחלטת הממשלה מס' 3449 מיום 2 בנובמבר 2025 שעניינה "חיזוק מערך האשפוז הציבורי בנגב ומיגון בית החולים סורוקה ותיקון החלטת ממשלה" יוקצה סך של 37.5 מלש"ח מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן, בפריסה שווה על פני השנים 2026-2027. יובהר כי סכום זה כלול בסכום האמור בסעיף 1(ב) להחלטה 3449.

פרק ו': כללי

59. ניהול התוכנית, מעקב והערכה אחר יישומה:

א. משרד ראש הממשלה יפעל לביצוע מעקב ובקרה וקידום היישום של החלטה זו. לצורך כך, יוקצה למשרד ראש הממשלה סך של 1.8 מיליון ש"ח בשנים 2026-2027 מהמקור המפורט בסעיף 60(א) שלהלן בהתאם לפריסה הבאה: 0.8 מלש"ח בשנת 2026 ו-1 מלש"ח בשנת 2027. תקציב זה ישמש בין היתר לצורך עריכת מחקרים מלווים, קיום תהליך שיתוף ציבור, גיבוש מודל מעקב ובקרה ומערכת מחשוב תומכת, התקשרות עם יועצים וגופים נוספים ולצורך בניית מאגר מידע ובסיס נתונים שיאפשרו מיטוב השקעות הממשלה בתוכנית זו ובתוכניות המשך.

ב. הצוות הבין-משרדי שהוקם לפי החלטת הממשלה מס' 853 והמשיך לפעול במסגרת החלטת הממשלה מס' 625, בראשות מנכ"ל משרד ראש הממשלה, ישמש צוות היגוי לצורך ליווי, מעקב, הסרת חסמים ויצירת שיתופי פעולה בין-משרדיים ובין-מגזריים. הצוות ירכז את הצורך בביצוע עדכונים ושינויים

מזכירות הממשלה

במרכיבי התוכנית בהתאם לקצב התקדמות ביצועה, השינויים והצרכים בשטח והחסמים שיעלו ביישומה. כמו כן, ייבחן הצורך בהקמת צוות תיאום ברמה האזורית אשר יכלול את השותפים הרלוונטיים ממשרדי הממשלה ועיריית באר שבע. צוות אזורי זה יוכל ללוות מקרוב את יישום ההחלטה בפועל, לתאם בין הפעולות שנעשות בשטח ולדווח לצוות הבין-משרדי באשר לחסמים העולים בתהליכי היישום.

ג. כלל המשרדים הלוקחים חלק בהחלטה זו יגישו למשרד ראש הממשלה תוכנית עבודה לביצוע סעיפיהם בהחלטה עבור השנים 2026 ואילך, הכוללת מדדי תפוקה ו/או תוצאה בהתאם לצורך ולסוג המשימה. תוכנית העבודה לסעיפי ההחלטה תוגש עד ליום 30.12.2025. כמו כן, ידווחו המשרדים למשרד ראש הממשלה אחת לרבעון על התקדמות הביצוע של סעיפי ההחלטה שבאחריותם.

ד. אין באמור בהחלטה זו כדי לגרוע מתחולת סעיפים 154-158 לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009-2010), התשס"ט-2009 ביחס להטבות הניתנות לפי החוק האמור.

ה. אין באמור בהחלטה זו כדי לגרוע משיקול דעתם של מוסדות התכנון או לפגוע בסמכויותיהם על פי דין.
ו. יובהר כי צעדים ופעולות שיינקטו במסגרת התוכנית, הנוגעים לשכר ותנאי העסקה של עובדים במגזר הציבורי, ייעשו בתיאום עם אגף השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר ובאישורו.
ז. אין בהחלטה זו כדי לגרוע מסמכויות משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה.

60. בהתאם לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, לצורך יישום כלל הצעדים בהחלטה זו ולצורך מימון פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף 40א לחוק האמור, יוקצה סך של 1,159.97 מיליון ש"ח, בפריסה על פני השנים 2025-2029 בהתאם לחלוקה שלהלן ולטבלה התקציבית שלהלן:

א. תקציב מהחלטת הממשלה מס' 3327 מיום 19 באוגוסט 2025 בדבר "תעודף הוצאות הממשלה בשנת 2025 ותיקון החלטות ממשלה" (להלן – החלטה 3327):

(1) סך של 88.94 מיליון ש"ח בשנת 2025 מתוך הסכום האמור בסעיף 1(יא) להחלטה 3327;

(2) סך של 206.89 מיליון ש"ח בשנת 2026, 160.5 מיליון ש"ח בשנת 2027 וסך של 23.67 מיליון ש"ח בשנת 2028 מתוך ההפחתה הרוחבית האמורה בסעיף 2(ו) להחלטה 3327. לצורך כך לתקן את סעיף 3 להחלטה 3327 כך שלאחר סעיף קטן (ו) יבוא סעיף קטן (ז) "להקצות מתוך הסכום האמור בסעיף 2(ו) סך של 206.89 מיליון ש"ח בשנת 2026, 160.5 מיליון ש"ח בשנת 2027 וסך של 23.67 מיליון ש"ח בשנת 2028 עבור פיתוח וחיזוק באר שבע כעיר הליבה של מטרופולין הדרום."

ב. סך של 664.97 מיליון ש"ח מתקציבי המשרדים המצוינים בהחלטה כמפורט בטבלה שלהלן:

מספר תת סעיף	משרד	2025	2026	2027	2028	2029	סה"כ
(מלש"ח)	(מלש"ח)	(מלש"ח)	(מלש"ח)	(מלש"ח)	(מלש"ח)	(מלש"ח)	(מלש"ח)
6	משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי	3.33	3.33	3.34			10
6	סעיף 60(א)	2.66	2.67	2.67			8
7	רשות החדשנות		2.5	2.5			5

מוזכירות הממשלה

5		1.67	1.67	1.66	משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי		7
2.5		1.25	1.25		סעיף 60(א)		7
10		5	5		סעיף 60(א)	א	8
3	1.5	1.5			משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי	ד	9
5	1.67	1.67	1.66		משרד הביטחון	ד	9
15	6.67	6.67	1.66		סעיף 60(א)	ד	9
20		6.67	6.67	6.66	משרד הפנים		10
5		1.67	1.67	1.66	סעיף 60(א)		10
5		2.5	2.5		מערך הסייבר הלאומי	ג	11
5		2.5	2.5		סעיף 60(א)	ג	11
10		5	5		משרד העבודה	ג	12
20		10	10		סעיף 60(א)	ג	12
3		1.5	1.5		משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי	ד	13
15		7.5	7.5		סעיף 60(א)	ד	13
4			4		משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי		14
21		10.5	10.5		סעיף 60(א)		14
3			3		סעיף 60(א)		15
54	17	17	17	3	סעיף 60(א)		16
3		1.5	1.5		משרד התיירות		17
14.1		4.7	4.7	4.7	משרד החינוך		19
22.95		6.9	9.4	6.65	סעיף 60(א)		19
18.89		6.36	6.36	6.17	משרד החינוך		20
3.3		1	1.3	1	סעיף 60(א)		20
4.5		1.5	1.5	1.5	סעיף 60(א)		21
2.25		0.75	0.75	0.75	סעיף 60(א)		22
18		6	6	6	סעיף 60(א)		23
2		1	1		משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי		25
2		1	1		סעיף 60(א)		25
2		1	1		משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי		26
2		1	1		סעיף 60(א)		26
15		7.5	7.5		סעיף 60(א)		27
0.2			0.2		משרד העלייה והקליטה		28
0.54		0.27	0.27		משרד העלייה והקליטה		29
0.8		0.27	0.27	0.26	משרד העלייה והקליטה		30
0.3		0.1	0.1	0.1	סעיף 60(א)		30
1		0.5	0.5		סעיף 60(א)		31
1.2	0.3	0.3	0.3	0.3	משרד הביטחון		32
1	0.25	0.25	0.25	0.25	משרד הביטחון		33
3		1.5	1.5		משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות		34
3		1.5	1.5		סעיף 60(א)		34
20		6.67	6.67	6.66	משרד הפנים		35
5		1.67	1.67	1.66	סעיף 60(א)		35
2.75		0.917	0.917	0.916	המשרד לביטחון לאומי		36
4.5		1.5	1.5	1.5	סעיף 60(א)		36
15.4		1.8	13.6		סעיף 60(א)	א	37

מוזכירות הממשלה

24			2	2	20	סעיף 60(א)	ב	37
32					32	המשרד לביטחון לאומי	ג	37
20				10	10	המשרד לביטחון לאומי	ד	37
1.45					1.45	המשרד לביטחון לאומי	ה	37
1.1					1.1	המשרד לביטחון לאומי	ו	37
1.94			0.42	0.42	1.1	המשרד לביטחון לאומי	ז	37
7.8			2.6	2.6	2.6	סעיף 60(א)	ח	37
3				1.5	1.5	המשרד לביטחון לאומי	ט	37
1			0.34	0.33	0.33	משרד הבריאות		38
2			0.67	0.67	0.66	סעיף 60(א)		38
1			0.5	0.5		משרד הבריאות		39
7			3.5	3.5		סעיף 60(א)		39
21			10.5	10.5		משרד התרבות והספורט	ה	40
10			5	5		סעיף 60(א)	ה	40
5					5	משרד התרבות והספורט		41
5					5	סעיף 60(א)		41
5					5	הקרן לשמירת הניקיון		42
35	7	7	7	7	7	הקרן לשטחים פתוחים		44
135	30	33.75	33.75	33.75		משרד הבינוי והשיכון	ד	45
3					3	סעיף 60(א)	א	46
5				5		סעיף 60(א)	ב	46
1.2					1.2	סעיף 60(א)		47
49			10	39		סעיף 60(א)		48
70			35	35		משרד הבינוי והשיכון		49
200			100	100		משרד התחבורה והבטיחות הדרכים	ד	51
30					30	סעיף 60(א)	ה	51
15			7.5	7.5		סעיף 60(א)		53
10			5	5		סעיף 60(א)	א	55
14			7	7		סעיף 60(א)		56
8				8		רשות הבדואים	א	57
37.5			18.75	18.75		סעיף 60(א)		58
1.8			1	0.8		סעיף 60(א)	א	59
סה"כ לפי מקורות								
29		1.5	10.01	12.5	4.99	משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי		
5			2.5	2.5		רשות החדשנות		
7.2		2.22	2.22	2.21	0.55	משרד הביטחון		
40			13.34	13.34	13.32	משרד הפנים		
5			2.5	2.5		מערך הסייבר הלאומי		
10			5	5		משרד העבודה		
3			1.5	1.5		משרד התיירות		
32.99			11.06	11.06	10.87	משרד החינוך		
1.54			0.54	0.74	0.26	משרד העלייה והקליטה		
3			1.5	1.5		משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות		
62.24			1.337	12.837	48.066	המשרד לביטחון לאומי		
2			0.84	0.83	0.33	משרד הבריאות		

מזכירות הממשלה

26			10.5	10.5	5	משרד התרבות והספורט
5					5	הקרן לשמירת הניקיון
35	7	7	7	7	7	הקרן לשטחים פתוחים
205	33.75	33.75	68.75	68.75		משרד הבינוי והשיכון
200			100	100		משרד התחבורה והבטיחות בדרכים
8				8		רשות הבדואים
480		23.67	160.5	206.89	88.94	סיכום סעיף 60(א)
1,159.97	40.75	68.14	399.1	467.66	184.32	סה"כ החלטה

עדיפות לאומית

החלטה זו מוגשת, בין היתר, בהתאם לפרק כ"ו לחוק בנושא עדיפות לאומית.

מדינת ישראל רואה בפיתוח הנגב מטרה לאומית אסטרטגית מאז ראשית דרכה. החל מחזונו של דוד בן-גוריון כי "בנגב יבחן העם בישראל", השקיעה המדינה לאורך השנים משאבים ניכרים במגוון רחב של פעולות פיתוח ותמריצים להתיישבות באזור. ההשקעה הלאומית בנגב התבססה על הכרה בחשיבותו הביטחונית, הכלכלית והחברתית של האזור, והבנה עמוקה כי פיתוחו מהווה תנאי הכרחי למימוש יעדים לאומיים של פיזור אוכלוסין, חיזוק הפריפריה וביסוס הריבונות הישראלית על כלל שטח המדינה.

במסגרת מאמץ זה קיבלה הממשלה לאורך השנים החלטות מרכזיות לפיתוח הנגב, ובהן: הקמת הרשות לפיתוח הנגב בשנת 1991, שתפקידה לתמוך ולעסוק בפיתוח הנגב בתחומים השונים; הקמת המשרד לפיתוח הנגב והגליל בינואר 2005, שמטרתו להביא את הנגב ואת הגליל לידי צמיחה ושגשוג; וכן סדרה של החלטות ממשלה שעסקו בפיתוח חברתי וכלכלי של הנגב, בהן: החלטה מס' 775 משנת 2015, העוסקת בהכרזה על העיר באר-שבע כיישוב בעל עדיפות לאומית לצורך ביסוסה כמטרופולין אזורי. החלטה מס' 625 משנת 2021, העוסקת באימוץ המלצות הצוות הבין-משרדי לנוכח העתקת מחנות צה"ל לנגב. החלטה מס' 1279 משנת 2022, העוסקת בתוכנית לפיתוח כלכלי-חברתי בקרב האוכלוסייה הבדואית בנגב. החלטה מס' 1358 משנת 2022, העוסקת בבחינת הקמת יישובים חדשים במרחב המזרחי של מטרופולין באר-שבע והחלטה מס' 1731 משנת 2024, העוסקת בחיזוק מערכת הבריאות בדרום. בנוסף להחלטות אלו, מדינת ישראל השקיעה ומשקיעה משאבים רבים בחבל תקומה ובנגב המזרחי.

למרות המאמצים שתוארו מעלה, וכפי שיתואר כאן, נתוני נפת באר שבע מלמדים על פערים משמעותיים במגוון תחומים כלכליים וחברתיים, הדורשים המשך טיפוח ותמיכה ממשלתית מיוחדת על מנת לגשר על הפערים הקיימים, לממש את הפוטנציאל הגלום במרחב הנגב ולהפוך אותו למנוע צמיחה משמעותי של מדינת ישראל.

כאמור, החלטה זו מתבססת בין היתר על פרק כ"ו לחוק בנושא עדיפות לאומית. להלן נפרט על ההצדקות המקצועיות להכרזה על נפת באר שבע כבעלת עדיפות לאומית, ולאחר מכן נבסס את הצורך במתן עדיפות לאומית לעיר באר שבע עצמה, זאת, על בסיס נתונים השוואתיים ומתוך "תפיסה מטרופולינית" ששמה דגש על פיתוח עיר הליבה כרכיב מרכזי בפיתוח המטרופולין כולו.

1. נפת באר שבע

1.1. נפות פריפריאליות

בישראל ישנן 15 נפות – יחידות גיאוגרפיות מנהליות, המשמשות בעיקר לצורכי סטטיסטיקה ותכנון ממשלתי.

הנפה היחידה שנכללה ברשימת "הנפות הפריפריאליות" במפה הכללית בהחלטת ממשלה מס' 919 מיום 10.09.2023, מעבר לנפות המרכיבות את מחוז הצפון, היא נפת באר שבע. בפרק זה נציג את נתוני נפת באר שבע בהשוואה לנפות אחרות.

בבסיס הגדרת הנפות הפריפריאליות עומדת התפיסה שלפיה פריפריאליות גיאוגרפית נגזרת ממיקומו הפיסי של היישוב ומגוון האפשרויות שעומדות לרשות תושביו לאור מיקומו, בתחומי תעסוקה, חינוך, תרבות, שירותים ציבוריים וכיו"ב, וכפועל יוצא מכך משליכה על הכוח הכלכלי של תושבי היישוב. הנגישות אינה מתמצת רק במרחק פיסי, אלא גם ביכולת לגשר על המרחק, הן ברמה התשתיתית-אזורית והן ברמת הפרט ואמצעיו. בהינתן קיומם של פערים בין אזורים שונים בארץ, קביעת עדיפות לאומית ליישובים ולאזורים שמקבלים ציון נמוך יותר במדד גיאוגרפי מאפשרת הקצאת משאבים מוגברת לאזורים אלו על מנת להביא לצמצום הפערים הקיימים בין אזורים ובין אוכלוסיות.

כדי לקדם שוויוניות בין יישובים שכנים וכן על מנת לאפשר פיתוח אזורי בראייה כלכלית נכונה, מדד הפריפריאליות מוחל ברמה האזורית ולא ברמה היישובית. השגת היעד של צמצום פערים מחייבת ראייה אזורית; פיתוחו של יישוב וצמצום הפערים בשירותים ובאפשרויות העומדות לרשות תושביו נגזרים לא רק מן היישוב עצמו, אלא גם מטבעת היישובים המקיפה אותו ומהמשאבים האזוריים המשותפים העומדים לרשות היישובים באותו אזור.

לפיכך מדד הפריפריאליות הגיאוגרפית הוחל ברמת הנפות המנהלתיות, כפי שהוגדרו לפי החלוקה המנהלית הרשמית של מדינת ישראל (הודעה על חלוקת שטח המדינה למחוזות ולנפות ותיאורי גבולותיהם), המשמשת אף את הלמ"ס.

יצוין כי החלטה 919 מגדירה אזורי עדיפות לאומית ומאפשרת מתן הטבות להם כמפורט בה, אך אינה קובעת כשלעצמה הטבות כלשהן לאזורי העדיפות.

באשר לטיפול הממשלתי במחוז צפון, החלטת ממשלה מס' 2330 מיום 31.10.2024 הקצתה 15 מיליארד ש"ח עבור קידום תוכנית לשיקום ולפיתוח הצפון בעקבות מלחמת חרבות ברזל. האחריות ליישום החלטה זו, הוטלה על מטה היישוב כמפורט גם בהחלטת ממשלה מס' 2470 מיום 24.11.2024 ומענים למחוז הצפון יובאו באמצעות או באמצעות גורמים אחרים כפי שהממשלה תקבע. בהמשך לכך, נערכת בחינה במשרדי הממשלה בנוגע למתן מענים למחוז הצפון, בין היתר גם בראי המלחמה.

לאור האמור מוצע לקבוע את היישובים בנפת באר שבע כאזור עדיפות לאומית לעניין החלטה זו, וזאת על יסוד שיקולי הפריפריאליות, אשר עולים בקנה אחד עם הוראות סעיף 151(ב)(4) לחוק.

1.2. צפיפות אוכלוסין

על פי נתוני השנתון הסטטיסטי לישראל של הלמ"ס לשנת 2024, נפת באר שבע היא הנפה הגדולה ביותר בישראל והיא כוללת כ-59.7% משטחה היבשתי של המדינה (12,925 קמ"ר), אך מאכלסת רק כ-8.8% מהאוכלוסייה.

בהתאם לנתוני הלמ"ס, כפי שהתפרסמו בשנתון הסטטיסטי לישראל לשנת 2024, נכון לשנת 2023, צפיפות האוכלוסין לקמ"ר יבשתי בנפת באר שבע עומד על 67.2 נפשות לקמ"ר. הנפה היחידה שבה צפיפות האוכלוסין נמוכה מנפת באר שבע היא נפת גולן (49.3 נפשות לקמ"ר). בעניינה של נפת הגולן קיימת תוכנית ממשלתית בתוקף, מכוח החלטת ממשלה מס' 864 מיום 26.10.21, בנושא "תוכנית לעידוד צמיחה דמוגרפית

בת קיימא ביישובי המועצה האזורית גולן וקצרין לשנים 2022-2025, כפי שתוקנה מעת לעת ובתוך כך הוארכו חלק מסעיפי ההחלטה לשנת 2026.

(פירוט הנתונים הסטטיסטיים בנספח ב', טבלה מספר 1).

לאור האמור מוצע לקבוע את היישובים בנפת באר שבע כאזור עדיפות לאומית לעניין החלטה זו, וזאת גם על יסוד שיקולי פריסת אוכלוסין, אשר עולים בקנה אחד עם הוראות סעיף 151(ב)(3) לחוק.

נוסף לנתונים המפורטים לעיל, קיימים פערים בין נפת באר שבע לבין אזורים אחרים במדינה, והצורך בצמצום פערים כאמור, תוך מתן דגש מיוחד לתחומים שבהם יש רלוונטיות מיוחדת למהלך העתקת מחנות צה"ל לנגב, מהווה שיקול תומך להחלטה, אשר עולה בקנה אחד עם הוראות סעיף 151(ב)(5) לחוק.

יצוין כי בחלק מהנתונים מצבו של מחוז ירושלים דומה למצבה של נפת מחוז דרום או נמוך ממנו. עם זאת, וכאמור, ירושלים מקבלת מענה ממשלתי רחב מתוקף סעיף 4 לחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל וכן מתוקף החלטות הממשלה השונות שהתקבלו לאורך השנים בעניינה. באשר למחוז צפון, ראו פירוט לעיל.

1.3. תעסוקה ושכר

בהשוואת נתוני השכר בין נפת באר שבע לבין הנפות האחרות קיימים פערים: לפי נתוני ביטוח לאומי לשנת 2022, השכר החודשי הממוצע של כלל העובדים בנפת באר שבע, העומד על 9,893 ש"ח, הוא מהנמוכים בהשוואה לכל שאר הנפות בארץ ועומד על כ-15% פחות מהממוצע הארצי, 11,657 ש"ח. רק בנפות המרכיבות את מחוז הצפון וכן בנפת ירושלים, השכר החודשי הממוצע לעובד נמוך יותר.

(פירוט הנתונים הסטטיסטיים בנספח ב', טבלה מספר 2).

בנוסף, על פי נתוני סקר הוצאות והכנסות משקי הבית של הלמ"ס, בשנת 2022 ההכנסה החודשית ברוטו למשק בית בנפת באר שבע הייתה הנמוכה ביותר בהשוואה לנפות האחרות, פרט לנפת ירושלים, עם 17,518 ש"ח, לעומת 21,943 ש"ח בממוצע הארצי.

(פירוט הנתונים הסטטיסטיים בנספח ב', טבלה מספר 3).

על פי נתוני השנתון הסטטיסטי של הלמ"ס לשנת 2024, נתוני האבטלה לשנת 2023 מעידים על שיעור אבטלה של 3.7% בנפת באר שבע. מדובר בשיעור גבוה, בהשוואה לנפות אחרות ובהשוואה לממוצע הארצי שעומד על 3.4%. בנפת ירושלים (5.1%), בנפת כנרת (3.8%), בנפת יזרעאל (3.9%), בנפת עכו (3.8%), בנפת חיפה (4.4%) ובנפת חדרה (4.1%), שיעור האבטלה גבוה יותר. יחד עם זאת, מחוז צפון הכולל את הנפות עכו, כנרת ויזרעאל שצוינו בנתונים הללו, כמו גם נפת ירושלים מקבלות מענה כמפורט בהמשך.

(פירוט הנתונים הסטטיסטיים בנספח ב', טבלה מספר 4).

כמו כן, על פי נתוני השנתון הסטטיסטי של הלמ"ס לשנת 2024, נכון לשנת 2023, בנפת באר שבע שיעור ההשתתפות בכוח העבודה עמד על 55.7% - נמוך בפער של 7.8% משיעור ההשתתפות הארצי (63.5%) והנמוך ביותר בהשוואה לשאר הנפות בארץ, למעט נפת ירושלים (54.3%). כמו כן, בבחינת שיעור ההשתתפות לפי מגדר, שיעור ההשתתפות של נשים בנפת באר שבע עמד על 50.5%, נמוך בפער ניכר משיעור ההשתתפות הארצי שעמד על 60.3%. שיעור ההשתתפות של גברים בנפת באר שבע עמד על 60.9%, בעוד שיעור ההשתתפות הארצי של גברים עמד על 66.9%. בשני המגדרים, שיעור ההשתתפות בכוח העבודה בנפת באר שבע הוא הנמוך ביותר בהשוואה לשאר הנפות בארץ, למעט נפת ירושלים.

(פירוט הנתונים הסטטיסטיים בנספח ב', טבלה מספר 5).

על פי נתוני השנתון הסטטיסטי של הלמ"ס לשנת 2024, תושבי נפת באר שבע מועסקים יותר בענפי התעשייה, הכרייה והחציבה (12.3% לעומת השיעור הארצי של 9.7%), וכן החקלאות, הייעור והדיג (1.7% לעומת 0.8% בשיעור הארצי). כמו כן, תושבי נפת באר שבע מועסקים פחות בענפי המידע והתקשורת (3.4% לעומת 7.0% בשיעור הארצי), השירותים המקצועיים, המדעיים והטכניים (5.8% לעומת 8.2% בשיעור הארצי), והפיננסים ושירותי הביטוח (1.2% לעומת 3.3% בשיעור הארצי).

למעשה, הבדלים אלה הם הגורמים המרכזיים לפערים ברמות השכר ותורמים תרומה ממשית להגירה שלילית של בעלי השכלה גבוהה, זאת מפני שבענפי ההיי-טק והפיננסים שיעור בעלי השכלה ורמות השכר הגבוהות, גבוהים הרבה יותר מאשר בענפי התעשייה והחקלאות.

ענף ההייטק מתאפיין בשכר ובפריזם עבודה גבוהים בהשוואה לענפים אחרים. לפי נתוני הלמ"ס, בשנת 2023 השכר הממוצע בענף ההייטק היה 29,674 ש"ח, לעומת השכר הממוצע בכלל ענפי המשק, שהיה כ-12,860 ש"ח. כלומר, השכר בתחום ההייטק גבוה יותר מפי-שניים מהשכר הממוצע במשק (משרות שכיר ושכר ממוצע למשרת שכיר (עובדים ישראלים), לפי ענף כלכלי ראשי 2023, הלמ"ס; משרות שכיר ושכר ממוצע למשרת שכיר בתחום ההייטק 2023, הלמ"ס). על כן, יש חשיבות לפיתוח של מרכזי הייטק גם באזורי פריפריה ובעידוד הגדלת מספר המועסקים בענף זה.

לשם שלמות התמונה על עולם התעסוקה, נביא נתונים מחוזיים על חברות העוסקות במחקר ופיתוח. יובהר כי אלו נתונים שנאספים במקור לפי חלוקה למחוזות ולא לפי חלוקה לנפות, ולכן הם מובאים כאן לפי חלוקה למחוזות. לפי נתוני הלמ"ס, בבחינת כלל המשרות בחברות העוסקות במחקר ופיתוח לשנת 2020 נמצא כי במחוז הדרום יש 24.6 אלף משרות, כ-8% מסך המשרות, לעומת 10.9% במחוז חיפה, 30.3% במחוז מרכז, 30.5% במחוז תל-אביב, 14.9% במחוז צפון ו-5.3% במחוז ירושלים (כולל אזור יהודה ושומרון). בבחינת המשרות העוסקות ישירות במו"פ (ובכלל זה משרות שאינם של חוקרים, מפתחים וכדומה להן, הנותנות שירותים ישירות למשרות המו"פ בחברה), נמצא כי הפערים בין המחוזות גדלים, והמשרות במו"פ במחוז הדרום הן 3.4% בלבד מכלל המשרות בארץ, השיעור הנמוך ביותר, לעומת 42% ממשרות אלו הנמצאות במחוז תל אביב בלבד, 28% במחוז מרכז, 9% במחוז צפון, 6.3% במחוז ירושלים (כולל אזור יהודה ושומרון) ו-11.3% במחוז חיפה (מחקר ופיתוח עסקי 2020, הלמ"ס).

יצוין כי מחוז דרום מורכב משתי נפות: נפת באר שבע ונפת אשקלון. יתר הנתונים על תעסוקה ושכר שהוצגו לעיל מראים כי מצבה של נפת אשקלון טוב ממצבה של נפת באר שבע (ראו נספח ב', טבלאות 2 עד 5). אם כן, ייתכן כי מצבה של נפת באר שבע אף נמוך ממצבו של מחוז דרום בשלמותו.

פערי השכר המצוינים לעיל, ומיעוט העובדים בתחום ההייטק בפרט, מעלים צורך ממשי בהתערבות ממשלתית לשם שיפור המצב, תוך שדרוג רמת התעסוקה והשכר בנפת באר שבע על ידי סל של כלים שונים, ותוך מינוף המהלך של העתקת הבסיסים, הכוללים את היחידות הטכנולוגיות, לנגב. כלי הסיוע הרלוונטיים לתחום התעסוקה מתמקדים בתחומי ההייטק והטכנולוגיה, אשר לגביהם קיים פער ממשי כמתואר לעיל.

1.4. בריאות

בחינת התפלגות תוחלת חיים לפי ממד גיאוגרפי מגלה הבדלים משמעותיים ברמה הנפתית, חלקם מוסברים בהרכב האוכלוסייה המתגוררת בנפה וחלקם על ידי הבדלים במעמד חברתי-כלכלי.

לפי נתוני הלמ"ס לשנים 2020-2022 (פרופיל בריאותי של יישובים 2018-2022), נרשמו הבדלים בין הנפות, כאשר הנתון הגבוה ביותר של תוחלת חיים בתקופה זו היה בנפת פתח תקווה (84.6 שנים) והנמוך ביותר בנפת באר שבע (80.7 שנים). זאת בעוד שתוחלת החיים הארצית בשנים אלו הייתה 82.8 שנים. בנוסף, בשנים 2020-2022 נרשם בנפת באר שבע שיעור תמותת התינוקות הגבוה ביותר בארץ ויותר מכפול מהשיעור הארצי, והוא עמד על 5.8 פטירות ל-1,000 לידות חי, לעומת השיעור הארצי של 2.7 פטירות ל-1000 לידות חי, ובפער משמעותי מהנפה הבאה אחריה, נפת גולן, שבה השיעור עומד על 3.2 פטירות ל-1,000 לידות חי. הנפה שבה נרשם שיעור תמותת התינוקות הנמוך ביותר בשנים אלו היא נפת רחובות, עם 1.3 פטירות ל-1000 לידות חי. במטרה לשפר את שירותי הבריאות של אוכלוסיית נפת באר שבע, ולעודד הגירה לתחומה, מוקם בית חולים חדש בהמשך להחלטת ממשלה מספר 1564 (חכ/18) מיום 02.06.2022 ולהחלטה מספר 1731 של הממשלה מיום 05.05.2024 העוסקת בחיזוק מערכת הבריאות הציבורית והרחבת מערך האשפוז הציבורי בדרום הארץ ותיקון החלטת ממשלה. בנוסף, בהחלטת ממשלה מס' XX מיום 02.11.2025 הוחלט על חיזוק מערך האשפוז הציבורי בנגב ומיגון בית החולים סורוקה.

בנוסף, במסגרת החלטה זו, מוצעים צעדים נוספים בתחום הבריאות לטובת שיפור השירותים.

לסיכום בחינת נתוני נפת באר שבע, ולאור האמור לעיל, מוצע לקבוע את נפת באר שבע כאזור עדיפות לאומית לעניין החלטה זו, בהתאם לשיקולים הקבועים בסעיפים 151(ב)(3) ו-151(ב)(4) לחוק וכן עם השיקול הקבוע בסעיף 151(ב)(5) לחוק כשיקול תומך.

2. גישה מטרופולינית

כאמור, נתוני נפת באר שבע מבססים את הגדרת אזור נפת באר שבע כבעל עדיפות לאומית. עם זאת, לאור המאמצים שהושקעו בנפה המפורטים בהחלטות הממשלה בפרק המבוא, ובחינת נתוני המפה כפי שמפורטים לעיל, ניכר שנדרש לבחון דרכי מדיניות שונות לחיזוק הנגב בניסיון לשנות את המצב ולחזק את הנגב לפי מדיניות אזורית. לצורך כך, בהחלטה זו מבקשת הממשלה לגבש מדיניות מקיפה וממוקדת המבוססת על גישה מטרופולינית. היותו של מטרופולין באר שבע אחד מארבעת המטרופולינים הרשמיים של מדינת ישראל, מחייב התייחסות אסטרטגית המתבססת על הבנה מקצועית של מנגנוני הצמיחה והפיתוח הייחודיים לישויות מטרופוליניות.

במטרה לפתח מתווה מדיניות מושכל ומבוסס-ידע, בוצעה עבודת מטה אסטרטגית בשיתוף עם חברת הייעוץ תאסק לבחינת מטרופולינים מובילים בעולם ולמיפוי גורמי הצמיחה המרכזיים המאפיינים אותם. עבודה זו הובילה להבנה כי פיתוח מטרופולין מצליח מחייב התמקדות בגורמי מפתח. על חלק מגורמים אלה נרחיב כעת.

2.1 גורמים וכלי מדיניות לצמיחת מטרופולינים

מטרופולין, לפי הגדרת הלמ"ס, היא אזור עירוני הכולל כמה ערים ויישובים והמהווה ישות עירונית אחת מבחינה תפקודית. מטרופולין היא ישות לתכנון עירוני ולקידום הפיתוח הכלכלי המקומי. בין היישובים במטרופולין מתקיימים קשרי גומלין רבים, המתבטאים בזרמי יוממות (נסיעות לעבודה וללימודים) ובנסיעות למטרות אחרות. גלעין המטרופולין או עיר הליבה, היא העיר הראשית, המשמשת מוקד הפעילות של האוכלוסייה שבתחום המטרופולין.

נהוג למדוד צמיחה של מטרופולינים בשתי קטגוריות מרכזיות: צמיחה כלכלית וצמיחה דמוגרפית. צמיחה כלכלית נמדדת בעיקר בתמ"ג אזורי, שכר ממוצע, מספר מועסקים ושיעור עוני. צמיחה דמוגרפית נמדדת בעיקר במספר תושבים, התפלגות גילים בקרב התושבים ושיעור בעלי השכלה אקדמית.

במחקר של הבנק העולמי משנת 2015, נמצא כי מטרופולינים גדולות נהנות מצמיחה כלכלית גבוהה יותר באופן משמעותי מיתר האזורים, כאשר מטרופולינים המונות בין 0.2-0.5 מיליון תושבים צומחות ב-2.6% יותר מהתמ"ג, מטרופולינים המונות בין 0.5-2 מיליון תושבים צומחות ב-3.5% יותר מהתמ"ג, ומטרופולינים המונות 2 מיליון תושבים ויותר מגיעות לצמיחה הגבוהה ב-9% ביחס לאזור.

בסקירה הבין לאומית שבוצעה על-ידי חברת תאסק לבקשת משרד ראש הממשלה בשנת 2023, זוהו 11 גורמים מרכזיים לצמיחת מטרופולינים, כאשר הגורם המשמעותי ביותר לצמיחה של מטרופולין הוא גודלו. גורמי מפתח המושפעים ממדיניות ממשלתית הם:

א. התמחות בענף כלכלי בצמיחה:

התמחות אזורית בענף כלכלי מאפשרת לעסקים הפועלים בו נגישות טובה יותר לשווקים, כוח אדם מקצועי, השקעות ותשתיות. הפריזון לעובד בענף מסוים גדל ככל שההתמחות האזורית גבוהה יותר כאשר השיפור בפריזון יכול להגיע ל-12%. בעשורים האחרונים, מטרופולינים עם התמחות בהיי טק נהנו מהצמיחה הגבוהה ביותר בשל הפריזון וקצב הצמיחה הגבוהים בענף. מסה קריטית של פעילות כלכלית בתחום מסוים יכולה להביא להתמחות אזורית זו.

ב. הון אנושי איכותי:

בעלי השכלה גבוהה לרוב משתלבים במקצועות וענפים בפריזון גבוה ונהנים מרמות שכר גבוהות ביחס לממוצע. כמו כן, שיעור גבוה של יזמים ובעלי עסקים הם בעלי השכלה גבוהה. עלייה של שנה במספר שנות לימוד הממוצע באזור שוות ערך לתוספת של כ-10% בתמ"ג. מסה קריטית של הון אנושי איכותי יכול לעודד מעסיקים להעתיק את פעילותם לאזור ובכך לבסס את הפעילות הכלכלית ואת התעסוקה האיכותית באזור.

ג. מוסדות להשכלה גבוהה:

קיום מוסדות להשכלה גבוהה תורם לצמיחה כלכלית אזורית על ידי השבחת ההון האנושי והידע המחקרי באזור. ההשפעה על הצמיחה האזורית משמעותית בעיקר במקצועות הטכנולוגיה, ההנדסה ומנהל עסקים. בתחומים אלו, נמצא שעלייה במספר הסטודנטים ואיכות המחקר קשורה לצמיחה אזורית גבוהה יותר. כמו כן, נמצא שההשפעה האזורית תלויה ברמת שיתוף הפעולה בין האקדמיה לבין המגזר העסקי.

2.2. המטרופולין הדרומית – מטרופולין באר שבע

בשנת 1993 אושרה תוכנית המתאר הארצית מס' 31 (להלן: תמ"א 31), שחזונה העיקרי היה הרחבת הבסיס המרחבי של הפעילות הכלכלית של ישראל והעמדתו על ארבעה ריכוזים מטרופוליניים: מטרופולין ירושלים, שביחד עם מטרופולין תל אביב יהוו מעין מטרופולין-ליבה, וכן מטרופולין צפונית סביב העיר חיפה ומטרופולין דרומי סביב באר שבע. תוכנית המתאר של מחוז הדרום, תמ"מ 4/14, שאושרה בשנת 2001, המשיכה ופירטה את החזון של הקמת מטרופולין שבאר שבע במרכזו. כך גם תוכנית המתאר הארצית המשולבת לבנייה, לפיתוח ולשימור (להלן: תמ"א 35), שאושרה זמן קצר אחר כך.

במסגרת תמ"א 35 פותחה התפיסה כי משיקולים של יעילות כלכלית ומשיקולים של השאת הצמיחה במשק בכללותו, יש להרחיב את הפריסה הכלכלית לפריפריה בגישה של "פיזור מרוכז". היינו, חיזוק

מוקדים מטרופוליניים ומוקדי משנה בנגב ובגליל, ובתוך הנגב והגליל לרכז את הפעילות הכלכלית במוקדים, כך שייווצרו יתרונות לגודל ותיווצר ההתקבצות המרוכזת הנדרשת לצמיחה כלכלית יעילה. אחת ממטרות תמ"א 35 היא "מתן עדיפות לפיתוח ירושלים כבירת ישראל, הגליל והנגב – בדגש על מטרופולין באר שבע שיהווה מנוף לפיתוחו". בנגב, תמ"א 35 ממליצה לחזק את מטרופולין באר שבע, כך שהעיר וסביבתה יהוו מוקד עתיר ידע ושירותים לנגב בכללותו. דרך ההתערבות המומלצת אינה סובסידיות ומענקים אלא שכלול תנאי השוק והשקעה בתשתיות במגמה לבנות באזור יכולת כלכלית עצמאית בת תחרות. תמ"א 35 מעצימה את האפשרות ליצירת המטרופולין הדרומית על ידי מתן עדיפות מובהקת לנפת באר שבע ובתוכה למרחב המטרופוליני של באר שבע.

שטח מטרופולין באר שבע מונה כ-33 יישובים, ובהשוואה למטרופולינים האחרים בישראל, מטרופולין באר שבע נמצאת בשלבי התפתחות ראשונים.

3. צמיחת מטרופולין באמצעות חיזוק עיר הליבה

בהתאם לעקרונות התכנון המטרופוליני המקובלים בעולם¹ לטובת ההשקעה במטרופולין יש עדיפות להתמקד בעיר הליבה המטרופולינית, המהווה את מרכז הכובד הכלכלי, התרבותי והאקדמי של האזור כולו. גישה זו נובעת מהבנה מקצועית כי השקעה ממוקדת ברכיבי הליבה של המטרופולין מביאה למקסום היעילות בניצול המשאבים הציבוריים ויוצרת השפעת "זרימה" (spillover effect) המקרינה על כלל הרשויות והיישובים במטרופולין.

מעמדה של עיר הליבה וחוזקה החברתי-כלכלי מהווים גורם משמעותי בפיתוח המטרופולין כולה. כוחה של עיר הליבה בא לידי ביטוי בתשתיות, בנגישות, בכוחה הכלכלי, וכן בשירותי הבריאות, החינוך, הרווחה, התרבות והפנאי, והוא משפיע השפעה ישירה על צמיחת המטרופולין.

המחקרים מפרטים באשר לגורמים המרכזיים בעיר הליבה לטובת חיזוק המטרופולין:

- א. ריכוז אוכלוסייה;
- ב. מוקד תחבורתי מרכזי;
- ג. מרכז תרבותי וחברתי שמרכז את המוסדות והפעילויות המרכזיות בתחום;
- ד. ריכוז פעילויות המחקר והפיתוח ומוסדות ההשכלה גבוהה המרכזיים;
- ה. האב / מרכז כלכלי – ריכוז תעסוקה איכותית, למשל, בתחום ההיי טק, שבו החדשנות והפעילות העסקית מתרכזות במקומות צפופים בקרבה למוסד אקדמי מוביל.

¹ "Cities in the world": a new perspective on urbanization, OECD, 2020;

Magnet Cities, KPMG, 2014;

A New Perspective on Urbanisation, OECD, 2020;

Study on Higher Education Institutions and Local Development, EU, 2019;

The Economic Impact of Universities: Evidence from Across the Globe, 2018;

The Case for Growth Centers, Brookings, 2019;

Americas advanced industries and why they are important, Brookings, 2015;

Exploring the microgeography and typology of U.S. high tech clusters, Cities, 2022.

נמצא כי אחת הדרכים המשמעותיות להביא לצמיחה דמוגרפית של עיר הליבה בפרט ושל המטרופולין בכלל היא שיפור איכות החיים של התושבים באזור, בהתאם לאופי קהלי היעד השונים. בין גורמי ההגירה המשמעותיים נמנים חיזוק הביטחון האישי, שיפור רמת השירותים לתושב, פיתוח התרבות ותחומי הפנאי, עידוד צעירים להעתיק את מגוריהם למרכז העירוני של עיר הליבה, נגישות לתעסוקה איכותית, ריבוי הזדמנויות תעסוקה ועוד. עוד נמצא כי הסבירות שמי שנולד, גדל וגם השלים את לימודיו האקדמיים במטרופולין, יבחר לבסס בה את חייו הבוגרים, גבוהה יותר, בהשוואה לילידי האזור שלא למדו בו באקדמיה.

3.1. העיר באר שבע – עיר הליבה של המטרופולין

גודלה של באר שבע והמיקום שלה במרחב הופכים אותה למוקד המטרופולין של אזור הדרום. באר שבע היא העיר הגדולה ביותר ביישובי נפת באר שבע (218,995 תושבים לפי קובץ הרשויות המקומיות בישראל 2023). כמו כן, באר שבע, הידועה בכינוי "בירת הנגב", היא העיר המרכזית ביותר בדרום הארץ ולכן, היא ממוקדת כעיר הליבה של המטרופולין הצעיר בישראל.

העיר באר שבע מוקפת בטבעות של יישובים. ערי הלוויין שהוקמו בנגב בשנות ה-50 וה-60, כמו נתיבות, אופקים, דימונה וערד, נועדו לשמש מרכזי שירותים לסביבתן, וכן מרכזי תעשייה לעיבוד אוצרות הטבע של האזור. היישובים עומר, מיתר ולהבים הם פרוורי מגורים שהוקמו בקרבת באר שבע, והתיישבה בהם אוכלוסייה צעירה ומבוססת שמרביתה עזבה את העיר בחיפוש אחר איכות חיים טובה יותר. עד מהרה פיתחו יישובים אלה שירותים ציבוריים נפרדים ברמה גבוהה. עם הזמן הם הפכו לרשויות מקומיות עצמאיות, שרבים מתושביהן עובדים בבאר שבע. זוהי התחלה של התפתחות מטרופולינית, שבה העיר באר שבע, פרווריה והערים שסביבה הופכים למרכז תעסוקה אחד. עוד נכללים במטרופולין המתהווה מושבים וקיבוצים, שרובם עוברים מחקלאות לענפים אחרים ומקבלים גם הם אופי פרוורי; וכן היישובים הבדואים. חשוב לציין כי בניגוד למטרופולינים אחרות – באזור באר שבע כמעט שאין רצף בנוי בין העיר המרכזית לערי הסביבה, וחלק מן היישובים באזור אינם משתמשים בכל השירותים שמציעה באר שבע.

החלטה מספר 5154 של הממשלה מיום 14.10.2012 הכריזה על העיר באר שבע כיישוב בעל עדיפות לאומית לצורך ביסוסה כמטרופולין אזור הנגב. זאת, באמצעות פיתוח העיר העתיקה בבאר שבע. שנתיים לאחר מכן, במסגרת סעיף 28 להחלטה 2025, ובהמשך לפעולות הממשלה לחיזוק הדרום ובאר שבע, ובהתאם למגמות שנקבעו בהחלטות מוסדות התכנון, הממשלה הכירה במעמדה המיוחד של באר שבע כמטרופולין הדרום. בהחלטת ממשלה מספר 775 מיום 26.11.2015 שבאה לאחר מכן שוב הוכרזה העיר באר שבע כאזור עדיפות לאומית לשם ביסוסה כמטרופולין הדרומית.

החלטה 625 משנת 2021 כללה מספר כלי סיוע אשר התמקדו בתחומים מסוימים בעיר באר שבע בהסתמך על שיקולים מקצועיים ונגזרים מאפיוני הפעילות, תרומתה הייחודית לפיתוח נפת באר-שבע, או קיומו של נכס בעל ייחודיות כלכלית משמעותית בתחום העיר באר שבע.

בהשוואת שיעור גידול האוכלוסייה השנתי הממוצע (CAGR) בתקופה של 5 שנים, של ערי הליבה המטרופוליניות והשיעור הארצי, נמצא כי באר שבע צומחת בקצב האיטי ביותר מבין ערי הליבה: בין השנים 2018-2023, השיעור השנתי הממוצע בבאר שבע עמד על 2.4%, זאת לעומת חיפה (2.6%), תל אביב (4.7%), ירושלים (5.8%) והשיעור הארצי (5.1%).

הקיטון בקצב הגידול של באר שבע בשנים אלה נבע מהמעבר ליישובים אחרים באזור הדרום שנהנים מקצב צמיחה גבוה בשנים האחרונות, כדוגמת שדרות, אופקים, נתיבות ומיתר, ורק מיעוטם מהגרים לאזור

המרכז. קיטון זה מקשה על צמיחה דמוגרפית וכלכלית של המטרופולין כולו, ושל עיר הליבה בפרט, שכן חלק מהיישובים אליהם עוברים התושבים אינם נמצאים בתחומי המטרופולין.

נתוני מאזן ההגירה ביישובים אודות ערי הליבה, לפי הלמ"ס, מראים כי בשנים 2018-2022 דירוג הערים משתנה משנה לשנה, כאשר בשנים 2018, 2019 ו-2022 באר שבע מדורגת במקום השלישי ואחריה רק ירושלים.

(פירוט הנתונים הסטטיסטיים בנספח ב', טבלה מספר 6).

על מנת לבדוק את מידת האטרקטיביות של העיר באר שבע, ביקשנו לבחון את מחירי הדירות ואת התחלות הבנייה בעיר. הנתונים ביחס להתחלות הבנייה משקפים את היצע הדירות החדשות, שבא לתת מענה לביקוש, והנתונים ביחס לשינויים במחירי הדירות משקפים את מצב שוק הדירור ואת הביקוש בו.

בבחינת נתוני הלמ"ס בנוגע לשינויים במחירי הדירות למכירה בין השנים 2020-2025, עולה כי עיר הליבה עם שיעור עליית המחירים המתון ביותר היא באר שבע, עם פער משמעותי מערי הליבה האחרות: 19% בבאר שבע, 41% בתל אביב וירושלים ו-44% בחיפה.

בבחינת נתוני הלמ"ס בנוגע להתחלות בנייה בין השנים 2017-2022, עולה כי באר שבע היא עיר הליבה עם כמות התחלות הבנייה הנמוכה ביותר, פרט לחיפה, ובפער משמעותי מתל אביב וירושלים. בשנת 2023 דורגה באר שבע במקום האחרון בעניין זה מבין כל ערי הליבה.

(פירוט הנתונים הסטטיסטיים בנספח ב', טבלה מספר 7).

נתוני הלמ"ס, לפי קובץ הרשויות המקומיות לשנת 2023, מראים כי צפיפות האוכלוסייה בבאר שבע היא הנמוכה ביותר מבין ערי הליבה: 1,865.5 נפש לקמ"ר בבאר שבע, 4,539.6 נפש לקמ"ר בחיפה, 8,155.3 נפש לקמ"ר בירושלים ו-9,580.7 נפש לקמ"ר בתל אביב.

לאור האמור מוצע לקבוע את העיר באר שבע כאזור עדיפות לאומית לעניין החלטה זו, וזאת גם על יסוד שיקולי פריסת אוכלוסין, אשר עולים בקנה אחד עם הוראות סעיף 151(ב)(3) לחוק.

3.2. מעבר צה"ל דרומה – חיבור להזדמנות

החלטה זו, כמו החלטה 625, והחלטות 546 ו-2025 שקדמו לה, מיועדת גם למנף את המאמץ הממשלתי האזרחי כצעד משלים למהלך העתקת מחנות צה"ל לנגב, שכן מהלך זה מייצר הזדמנות ייחודית לפיתוח הפריפריה הדרומית של המדינה.

בסיס התקשוב מוקם בימים אלה בתחומי העיר באר שבע, בסמיכות לתחנת הרכבת באר שבע-אוניברסיטה ופארק ההייטק ומשרתיו עתידים לעבור בסוף שנת 2025 ובשנת 2026. כמו כן, באר שבע היא הרשות העירונית הקרובה ביותר לבסיס קריית המודיעין בליקית, בין עומר לבאר שבע, שנמצא בתהליכי בנייה מואצים בימים אלה ומשרתיו עתידים לעבור בשנת 2026-2028.

על רקע מעבר הבסיסים הצפוי, צפויה תועלת מוגברת מריכוז מאמץ בזמן קצר למינוף מגמות הפיתוח ולמיצוי הפוטנציאל הכלכלי והדמוגרפי של באר שבע, לנוכח המעבר העתידי של בסיסי התקשוב והמודיעין. המעבר הוא אירוע בקנה מידה משמעותי, בעל פוטנציאל להשפעה כלכלית נרחבת שתרכז בעיר פעילות עסקית בהקשרים טכנולוגיים וביטחוניים. השפעתו החיובית של המעבר על הפיתוח המטרופוליני מתבטאת במספר מישורים:

- א. בשנים הקרובות תתרכז בעיר באר שבע וסביבתה פעילות טכנולוגית מתקדמת בהקשרים ביטחוניים, עם השלמת מעבר מחנות צה"ל לעיר והקמת פעילות המו"פ של התעשייה הביטחונית. העתקת מיקומן של יחידות מודיעיניות-טכנולוגיות יביא למעבר של מוקדי הפעילות הטכנולוגית המתקדמת ביותר של צה"ל בתחומי המודיעין והסייבר לסביבת רובע החדשנות בעיר באר שבע.
- ב. לפי נתוני משרד הביטחון, 56% ממשרתי הקבע העוברים עם המחנות דרומה בעלי תואר במקצועות ההנדסה, הרפואה והמדעים, עם פוטנציאל גבוה להמשך לימודים במסלולים אלה וקידום שיתופי פעולה אקדמיים עם מחקר מקומי.
- ג. ספקים טכנולוגיים ולוגיסטיים, שנותנים שירותים ליחידות העוברות דרומה, עשויות להעביר את הפעילות שלהם אל העיר באר שבע.
- ד. מעברים של שלוחות המו"פ בשנים הקרובות, מתווספים לפעילות קיימת בעיר של חברות ביטחוניות, בנוסף לקרבה ליחידות סמוכות כמו קמ"ג. הללו מוטים לשיתוף פעולה מחקרי עם האקדמיה, בדגש על אוניברסיטת בן גוריון, עם פוטנציאל מסחרי-כלכלי משמעותי.

4. שנות ההחלטה:

שנות החלטת הממשלה הן 2025-2027, למעט סעיפי עדיפות לאומית, אשר ביצועם יימשך מעבר לכך והם להלן:

סעיף האצת התחדשות עירונית לשנים 2026-2029 – תקציב הסעיף יחולק בין מספר פרויקטים, שעליהם יתמודדו יזמים שונים בהליך מכרזי. כל פרויקט דורש תכנון מפורט, הכולל שלבים רבים לאישור בוועדות התכנון השונות – תהליך שנמשך לעיתים חודשים רבים ואף שנים. ישנן כעת מספר תוכניות בשלב מתקדם ומספר רב של תוכניות בשלבים מוקדמים – שצפויות להגיע לאישור סופי בשנת 2027. לאחר אישור כל תוכנית, נפתח עבורה הליך מכרזי לבחירת יזם – תהליך שנמשך מספר חודשים. לאור הזמנים הארוכים של הליכי התכנון לבנייה, ועל מנת לאפשר השפעה מיטבית של הסעיף על העיר באר שבע, הסעיף יחרוג משנות ההחלטה עד לשנת 2029.

סעיף מתקן השבת אנרגיה לשנים 2025-2028 – הארכת סעיף זה מעבר לשנות ההחלטה נובעת ממשך ההקמה הצפוי של המתקן.

סעיף קידום מפורט של מחלף חטיבת הנגב, סעיף שדרוג כביש 2357 חצרים – מעבר בח"א 21 וסעיף פרויקט החיבור שבין כביש מס' 40 לאזור התעשייה עמק שרה – סעיפים אלה יימשכו מעבר לשנות ההחלטה וזאת נוכח העובדה שמדובר בפרויקטים תשתיתיים.

לסיכום, בהתבסס על המאמצים ההיסטוריים הניכרים של מדינת ישראל בפיתוח הנגב, החל מחזון בן-גוריון ועד להחלטות הממשלה האחרונות בעניין העתקת מחנות צה"ל, ומול הפערים הכלכליים והחברתיים המתמשכים שעולים מהנתונים ההשוואתיים, מתבחרת ההצדקה המקצועית לקביעת נפת באר שבע כזכאית לעדיפות לאומית ולעיר באר שבע כזכאית לעדיפות לאומית, כעיר הליבה המטרופוליטנית.

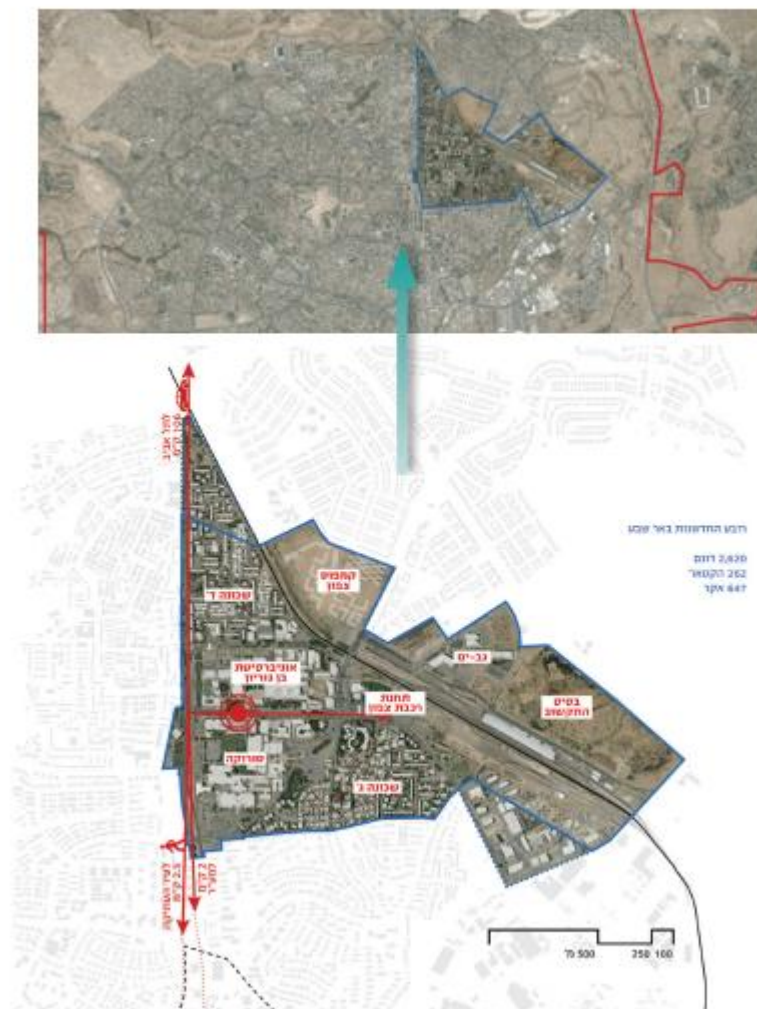
על כן, הגישה המטרופוליטנית, המבוססת על מחקר אסטרטגי מעמיק ועל הבנת גורמי הצמיחה הייחודיים לישויות מטרופוליטניות מובילות בעולם, מצביעות על הצורך במיקוד ההשקעה בעיר הליבה באר שבע כמנגנון למקסום היעילות והשפעה על המטרופולין כולו.

הניתוח ההשוואתי לערי הליבה המטרופוליטניות האחרות בישראל מעמיד על הפערים המובנים הקיימים ומצדיק את הצורך בתמיכה ממשלתית מיוחדת ומותאמת לעיר באר שבע. מטרופולין באר שבע, כשער הנגב ומרכז הכובד של שליש משטח מדינת ישראל, מצויה בנקודת מפנה היסטורית שבה ניתן למנף את ההשקעות הקודמות, את הפוטנציאל הטכנולוגי והאקדמי הגלום בו, כדי להפוך אותו למנוע צמיחה אמיתי ולמרכז משיכה לאוכלוסייה ולפעילות כלכלית איכותית.

העדיפות הלאומית המוצעת לנפת באר שבע ולעיר באר שבע משקפת, אפוא, לא רק הכרה בחשיבותו האסטרטגית של האזור אלא גם גישה מקצועית מתקדמת לפיתוח מטרופוליני המבוססת על ניסיון עולמי ונתונים אובייקטיביים. יישומה ייצור השפעה משמעותית על מטרופולין באר שבע ותתרום למימוש היעדים הלאומיים של פיזור אוכלוסין, חיזוק הפריפריה, וביסוס מעמדה של ישראל כמדינה מפותחת ומתקדמת בכל רחבי שטחה.

נספח א'

מפת רובע החדשנות:

מזכירות הממשלה

נספח ב' – טבלאות נתונים

טבלה 1: צפיפות אוכלוסייה לקמ"ר יבשתי, 2023		
דירוג	אוכלוסייה לקמ"ר יבשתי	נפה
15	49.3	גולן
14	67.2	באר שבע
13	204.5	צפת
12	266.1	כנרת
11	457.6	יזרעאל
10	489.8	אשקלון
9	719.7	עכו
8	896.1	חדרה
7	1,163.8	רמלה
6	1,473.9	השרון
	1,583.1	ממוצע
5	1,988.2	ירושלים
4	1,991.6	רחובות
3	2,176.7	חיפה
2	2,927.5	פתח תקווה
1	8,875.2	תל אביב
נתונים: השנתון הסטטיסטי לישראל 2024, הלמ"ס		

טבלה 2: השכר הממוצע (₪) לחודש בשנה לפי נפות, 2022		
דירוג	שכר חודשי ממוצע	נפה
15	8,653	גולן

מזכירות הממשלה

14	9,228	עכו
13	9,341	צפת
12	9,351	ירושלים
11	9,407	כנרת
10	9,410	יזרעאל
9	9,893	באר שבע
8	10,405	אשקלון
7	10,640	חדרה
	11,657	ממוצע ארצי
6	11,883	חיפה
5	12,066	השרון
4	13,115	רמלה
3	13,477	רחובות
2	14,481	תל אביב
1	14,493	פתח תקווה
נתונים: הכנסה מעבודה לפי מאפיינים שונים 2016-2022, הביטוח הלאומי		

טבלה 3: ההכנסה החודשית ברוטו (₪) למשק בית לפי נפות, 2022		
נפה	שכר חודשי ממוצע	דירוג
ירושלים	17,173	15
באר שבע	17,518	14
יזרעאל	17,823	13
צפת, כנרת וגולן (נמדדו יחד)	18,172	12, 11, 10
אשקלון	18,347	9

מוזכירות הממשלה

8	18,459	חיפה
7	18,466	עכו
6	21,549	חדרה
	21,943	ממוצע ארצי
5	24,006	רחובות
4	25,817	רמלה
3	26,788	פתח תקווה
2	26,990	השרון
1	34,154	תל אביב
נתונים: סקר הוצאות והכנסות משקי הבית 2022, הלמ"ס		

טבלה 4: שיעור הבלתי מועסקים לפי נפות, 2023		
דירוג	שיעור הבלתי מועסקים	נפה
1	5.1	ירושלים
2	4.4	חיפה
3	4.1	חדרה
4	3.9	יזרעאל
5	3.8	עכו
5	3.8	כנרת
7	3.7	באר שבע
8	3.6	השרון
	3.4	נתון ארצי
9	3.2	אשקלון
9	3.2	רמלה
11	2.8	תל אביב
12	2.5	צפת

מזכירות הממשלה

12	2.5	פתח תקווה
14	2.2	רחובות
נתונים: השנתון הסטטיסטי לישראל 2024, הלמ"ס * נפת גולן לא מופיעה בפרסום זה		

טבלה 5: שיעור ההשתתפות בכוח העבודה לפי נפות, 2023						
נפה	שיעור ההשתתפות הכללי בכוח העבודה	דירוג שיעור ההשתתפות הכללי	שיעור של גברים	דירוג שיעור ההשתתפות של גברים	שיעור של נשים	דירוג שיעור ההשתתפות של נשים
ירושלים	54.3	14	58.7	14	50.0	14
באר שבע	55.7	13	60.9	13	50.5	13
עכו	59.8	12	67.8	8	51.8	12
יזרעאל	60.6	11	68.6	6	52.8	11
כנרת	61.5	10	63.3	12	59.7	9
חדרה	63.0	9	69.4	4	56.8	10
שיעור ארצי	63.5		66.9		60.3	
חיפה	64.0	7	66.8	11	61.4	6
השרון	64.0	7	67.5	9	60.6	8
צפת	64.5	6	67.9	7	61.3	7
אשקלון	65.1	5	67.2	10	63.2	5
פתח תקווה	68.0	4	70.7	2	65.5	4
תל אביב	68.5	3	69.3	5	67.8	2
רמלה	69.4	2	70.0	3	68.9	1
רחובות	70.4	1	73.4	1	67.5	3
נתונים: השנתון הסטטיסטי לישראל 2024, הלמ"ס * נפת גולן לא מופיעה בפרסום זה						

מוזכירות הממשלה

טבלה 6: מאזן הגירה בערי הליבה, 2018-2022

עיר ליבה	מאזן הגירה בשנת 2018	דירוג מאזן הגירה בשנת 2018	מאזן הגירה בשנת 2019	דירוג מאזן הגירה בשנת 2019	מאזן הגירה בשנת 2020	דירוג מאזן הגירה בשנת 2020	מאזן הגירה בשנת 2021	דירוג מאזן הגירה בשנת 2021	מאזן הגירה בשנת 2022	דירוג מאזן הגירה בשנת 2022
באר שבע	-840	3	-1,114	3	-642	2	-1,055	2	1,390	3
חיפה	137	2	757	2	-1,836	3	-1,661	3	6,352	1
י-ם	-2,962	4	-4,363	4	-4,475	4	-6,557	4	-7,128	4
תל אביב	3,989	1	5,062	1	534	1	221	1	2,798	2
נתונים: קובצי הרשויות המקומיות של הלמ"ס לשנים 2018-2022										

טבלה 7: התחלות בנייה בערי הליבה, 2017-2023

עיר ליבה	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
חיפה	1,456	1,132	503	454	566	742	1,756
באר שבע	902	1,203	2,253	1,036	1,342	2,117	930
ירושלים	2,710	2,861	2,973	2,266	3,239	4,630	6,104
תל אביב	3,432	3,052	3,559	3,364	4,877	4,475	4,692
נתונים: קובצי הרשויות המקומיות של הלמ"ס לשנים 2018-2023							

טבלה 8: שכר ממוצע לחודש בשנה בערי הליבה בשנים 2016-2022 (ש"ח)

מוזכירות הממשלה

עיר	השכר הממוצע בשנת 2016	דירוג השכר הממוצע בשנת 2016	השכר הממוצע בשנת 2019	דירוג השכר הממוצע בשנת 2019	השכר הממוצע בשנת 2022	דירוג השכר הממוצע בשנת 2022
ירושלים	7,877	4	8,539	4	9,014	4
באר שבע	8,999	3	9,960	3	10,735	3
ממוצע ארצי	9,467		10,364		11,537	
חיפה	10,672	2	11,703	2	12,785	2
תל אביב-יפו	12,665	1	14,115	1	16,856	1
נתונים: דוח הכנסה מעבודה לפי מאפיינים שונים בשנים 2016-2022, פורסם ביולי 2024 * הממוצע הארצי מחושב על יישובים שבהם 2,000 תושבים לפחות						

הערה